

— Mme Kaïchian au 01 56 04 19
— Mme Himinian au 01 40 11 19

ԳՌԿԱՎԱՐՍՆ՝ Ստալինոյի մէջ՝ փերձ
տամ է կոմպարտի եւրոպայի երկուստ
արական տոնելուական մըցաշար-
ը: Դիւի Հաշը որ յաջող արդիւն է ար-
անապազմ է, էմիգրանիք մարդիկ (Անգ-
անիկ Աւաղեանն է) (75 թ. դասա-
արկ) որ սակայն կէս աւարտականի
արտուրին կրկնով տալիս: Եղամ է
հանալ արեւելէ մեծալով:

**ՃԱՌԱՋԱԻ ԲԱՐԿԱԽԱՅԱՆ
ՀԱՄԱՐ
ՇՈՒՐՀԱՎԱՆՈՒԹԱՄ ՍՍԱՍԱՐԲ**

Իժնե. - Տէր և Տիկին Ռոյան Մար-
գարան 1000 Ֆր. առ ի գնահատութիւն
ապրուած աշխատանքի:

ԳԱՆԷ. - Տէր և Տիկին Վ. Զաքա-
րյան 600 Ֆր.:

ՍԷՆ-ԿՐԻՍՏԻՆ. - Տէր և Տիկին Տ. Գա-
ւէրան 600 Ֆր.:

ՍԷՆ-ԳԼՈՒ. - Օր. Ժազլէն Գաւարեան
300 Ֆր.:

ՅՈՒՇԱՏԵՐ

ԿՐՈՅՏ ԽԱՅԻ Բաղդէ Ա. Թաղեա-
նա ժամանելի Ժողով Եւրոպի, Հոկ-
տեմբեր 6, Ժամը 14-30-էն Փարիզի Հա-
յրակի Տան մէջ
17, rue Bleue — 75009 PARIS

**MAISON ARMENIENNE
DE LA JEUNESSE
ET DE LA CULTURE
MARSEILLE**

12-14, rue St-Bazile — Marseille 1re

EXPOSITION

**EXPOSITION D'OEUVRES
DE PEINTRES D'ARMENIE**

GAGUIK BADALIAN

GAGUIK KHAZANDJIAN

KHATCHIK ABRAHAMIAN

Vernissage

le Jeudi 11 octobre

à partir de 18 h 30

Exposition du 11 au 20 octobre

tous les jours

sauf le mardi et le dimanche

Demande d'emploi

Dame arménienne recherche emploi.
Garde personne âgée ou couture ou
emploi maison.

Etudiera toutes propositions.

Tél. : 01 43 75 49 69

**ՄԵՐ ԲԱՃԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒ
ՈՒՅԱԴՐՈՒԹԵԱՆ**

«ՅՈՒՇԱՅԻ ԲԱՃԱՆՈՐԴՈՒԹՅՈՒՆ»-Ի
ՄԱՆԵՐԸ, ՈՐՈՐԴ ԱՆՓՈՓՈՆ ԵՆ 1999
ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1-ԷՆ Ի ՎԵՐ ՀԱՊԱՌԱՎ
ՎԱՅՈՒԹՅԱՆ ՆԱԻՐ ԲԵՌԱՆ, ՅՈՒՆ-
ԼՈՒՍ ՓՈՅԻ ԿՐԵ ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1-ԷՆ
ՍՊԱՆԱ ԵՐԵՐԻ ՀՆՏԵԱՐԲ ԳԼԵՆ
ՈՒՐԱՐԻ ՔՐԻՍՏԻՆՈՒ ՄԱՐՏԻՆԻ ՄԱ-
ԿԵՐՈՒ 50% ԲԱՐՁՐԱՅՄԱՆ 4 ՏԱՐԻՔ Ի
ՎԵՐ, Ինչպիսի նաեւ ՔՐԻՍՏԻՆ, ԲԵՆ-
ԲԱՅԻՆ ԵՆ ՓԱՏԱՆԱ, ՏՈՒՐԻՔԻՆ
ՅԱՆՎԱՐԱՆ ԵՆ ԳԳՐԱՆՏԱՐ ԸՆԴԵՐ-
ՏՈՐՆԵՐՈՒ ՆՈՒՇԱՅԻՆ:

76 տարի և Ի վեր «ՅՈՒՇԱՅԻ» միակ և-
կանաթը կ'ապահովէ թաժանորդա-
բարինները և ծանոցանները որոնց
մեծ ծառ առեւտրական բնոյթ պ'ը-
նի. նաեւ քաղաքական փոփոխ եղանակ
ինքնաբերականութիւնը: Այս պայման-
նաւ տակ օրէ օր կը ծանոցանա-
լուծուի բնոյթը և կ'ապահովուի մեր բա-
ժանորդներէ ուր ալ աւելի յղմարա-
ցունք մեր գործը:

Խորին շնորհակալութիւն մեր այն մե-
ծամանորին կողմէ, քաղաքականա-
բարձր թաժանորդներուն, որոնց կամի-
նի և կամանոր վերաբերմանը շնորհի
կարելի կը դառնայ յերթին կանոնաւոր
կրթարարութիւնը:

ՎԱՐՇՈՒՐԻՆ «ՅՈՒՇԱՅԻ»

Rentrée des classes

L'Ecole Hebdomadaire
de Langue et de Culture Arméniennes
«KHATCHADOUR ABOVIAN»
de Marseille

est heureuse de vous annoncer que

la **RENTREE SCOLAIRE 2001-2002**

aura lieu

le **MERCREDI 10 OCTOBRE**

à **10 heures**

Dans la Salle Ardroun TCHERPACHIAN
du Centre Culturel SAHAK-MESROP
339, avenue du Prado, 13009 Marseille

Tous les mercredis de 10h à 16h
des cours de langue et de culture
arméniennes sont donnés ainsi que des
cours de danse, de chant et
d'éducation religieuse.

Pour tous renseignements et
inscriptions les responsables de l'école
tiendront une permanence

le **Mercredi 10 octobre de 14h à 17h**

ou par téléphone

au Secrétariat de la Cathédrale :

04 91 77 84 70

**CROIX BLEUE
DES ARMÉNIENS
DE FRANCE**

LA CROIX BLEUE DES ARMÉNIENS
DE FRANCE
Section « Saténig »
de Vaulx-en-Velin
organise

un Grand Bal

animé par le chanteur
MARTEN YORGANTZ
ET SON ORCHESTRE

le **Samedi 6 octobre à partir de 20 h**
au Centre Culturel «Charlie Chaplin»
Place de la Nation à Vaulx-en-Velin
(parking surveillé)
Bar et Buffet
de spécialités
arméniennes

— Entrée : 100 F —

Reservations :
04 78 22 53 / 04 72 04 80 90
ou 06 61 35 36 61

Journée de détente

La Croix Bleue d'Issy-les-Moulineaux
vous propose une **Journée de Détente**
le **Dimanche 14 OCTOBRE**.

La journée commencera par la visite
du JARDIN DES SERRES d'AUTEUIL.
Rendez-vous à la Maison de la Culture
Arménienne, 45, rue de la Défense à
Issy-les-Moulineaux, à partir de 9h15.

Le car partira à 9h30 et fera un arrêt
à 9h45 devant l'Eglise apostolique ar-
ménienne, 6, avenue Bourgain.

Après la visite, le repas traditionnel
sera servi au Châlet de Vaupeux à
BIEVRES et sera animé par le chanteur
bien connu HOVIG.

Prière de se faire inscrire rapidement
auprès des khatchouhies en s'adressant
à :

Annick — Tél.: 01 47 36 18 09;
Alice — Tél.: 01 46 42 90 68;
Jacqueline — Tél.: 01 40 95 81 33

Derrière délai d'inscription: 10 Octobre.

La Section «HELEN PUZANT»
d'Alfortville
organise
UN

DINER - DANSANT

au profit de ses œuvres
tant en Arménie qu'en France

le **Samedi 20 octobre à 20h30**

Salle des Fêtes, rue Voltaire, Alfortville

avec l'Orchestre GAIDZAG'S

et attraction surprise...

Renseignements et réservations :

☎ 01 43 76 55 89

**"NAVASART"
à Asnières**

Pour son action liée à l'enfance,
La section d'Asnières de la CBAF

vous invite à un
**SPECTACLE
EXCEPTIONNEL**
avec l'Ensemble folklorique

"NAVASART"
de retour d'Arménie.
au Grand Théâtre d'Asnières
le **Samedi 20 octobre à 20h30**

— Billets : 100 F, et 120 F.
en vente auprès des membres de la
section, dans les MCA de la région pa-
risienne et sur place.

Mise à disposition d'un autocar au
départ de Paris.

Pour plus d'information contacter :
— Mme Karichian au 01 56 04 19 89
— Mme Himian au 01 40 11 19 33

**U. ՅՈՒՀԱՆՆԵԱՆ-ՄԿՐՏԻ
ՓԱՐԻՋ**

Կիրակի, Հոկտեմբեր 7,
ՓԱՐԻՐԻՍ - ՅՈՒՀԱՆՆԵԱՆՄԿՐՏԻ
ՄԱՐՏԻ ՆԻՐԿՆՈՒՅՈՒ ՄԵՐԱՆ

97-ԻՐ ՏԱՐԵԿԱՐԶ

Այս առիթով, Ժամը 10-30-ին Մայր Զա-
նաթի մէջ կը ծառայուի Հանրակարգ
պատարագ և Ժամադ կ'ընթերցուի:

Կը պատարագուի և կը բարգդ-
գործուի ՄԱՐՏԻՆԱՆ, ՆԱԿԿԱԶԵՆԻՆ
Կարգադիւստրիկ Պատուական Եւրոպի
Առաջնորդ Հայոց Փարիզի

Ի Ժամանակ պատարագի, Գոնարական
Մարտին և կը կատարուի Մայր Եկեղե-
ցի Ի կիսան իրար քաղաքներուն և ա-
նայն քաղաքներուն արեւաշառիւթան
Համար:

Հետագայ պատարագի Հոգեւանդիստ և
Մարտինի Եկեղեցիին քաղաքի Արքե-
պիսկոս Մանթաշեան, Մանթաշեան քա-
ղաքի Երեւանի և Մայր Զանաթի Հանրակարգ
քաղաքներուն Համար:

Կը հարկաւորուի բոլորը, այդ օր, ժա-
նակեցու Մայր Զանաթ 97-ամեակի
այս տոնակարգին և շարժանկի
ստորագրուի իրենց հոգեւանդիստ Ի-
րենց հոգեւոր Տան պաշտօնական հա-
նգէլ:

UGAB — PARIS

**VENEZ À LA RENCONTRE
DE L'EMOTION...**

Conférence musicale

avec

YERSON

et JACQUES E. ROUSSELO

le **vendredi 5 octobre à 20h30**

A l'occasion de la sortie de son
nouvel album CD «ZARTONG»,
Elise YEGHIGUIAN-OHANNESIAN
alias YERSON, nous fait le grand
plaisir de venir nous rendre visite
pour une conférence musicale que
vous n'êtes pas près d'oublier.
Elle sera accompagnée de Ja-
ques-E. ROUSSELO, son compo-
siteur-arrangeur-producteur.

Au cours de cette conférence
d'un genre nouveau, YERSON
nous racontera la genèse de cet
album et nous interprètera, pour
notre plus grand bonheur, quel-
ques-unes de ses nouvelles chan-
sons.

«ZARTONG», c'est l'album d'une
chanteuse pas comme les autres.
Yerso, qui a la particularité de
chanter une terre, un pays dans le
quel elle n'avait jamais mis les
pieds jusqu'au tournage d'un do-
cumentaire en mai 2000. Ce pays,
c'est l'Arménie, que ses parents
ont fuie en 1923 avec sa sœur
ainée alors âgée de quelques mois.

Nous vous attendons nombreux
pour cette nouvelle conférence mu-
sicale, qui ne manquera pas de
vous émouvoir et à l'issue de la-
quelle Yerso se fera un plaisir de
vous dédicacer son album.

A bientôt pour ce nouveau ren-
dez-vous passionnant.

P.A.F. : 30 F

UGAB
118, rue de Courcelles, 75017 Paris
(Métro : Courcelles)

Téléphone : 01 45 20 03 18
ou 01 42 27 12 26
E-mail : ugabfr@aol.com

SOIREE EXCEPTIONNELLE

organisée par la
**CROIX BLEUE DES ARMÉNIENS
DE FRANCE**

AU PROFIT DE L'ARMÉNIE
Vendredi 7 décembre

Imprimé sur les Presses
du Journal «HARATCH»
83, rue d'Hauteville, 75010 Paris
Siret : 571 027 317 000 15
Commission Paritaire : N° 55398

**ARMENIAN
JAZZ FESTIVAL**

le **Vendredi 19 et Samedi 20 octobre à 20 heures**
le **Dimanche 21 octobre à 16 heures**

PARIS NEW MORNING

7-9, rue des Petites-Ecuries, 75010 PARIS

- **Vendredi 19**
Arto Tunçboyacıyan Trio Alla Levonyan / Arthur Grigorian
- **Samedi 20**
Sophia Domancich Trio avec Claude Tchamitchian et Simon Goubert
Armenian Navy Band
- **Dimanche 21**
Edmond Hosdikian / Gagik Mouradian
Didier Malherbe Trio avec Patrick Meyer et Philippe Foch
invité Loy Ehrlich

Réservations :
Fnac, Carrefour, France Billet
Tél.: 0 892 683 622 (2,21 FF/mn), 3615 Fnac (2,21 FF/mn), www.fnac.com
Virgin Megastore, Auchan, Galeries Lafayette, Cultura, BHV
Tél. : 0 825 346 346 (0,99 FF/mn), www.ticketnet.fr
Coopération-Arménie. Tél. : 01 42 36 06 79

Site Web : <http://armenianjazzfestival.free.fr>
Armenian Jazz Festival: 50, rue E. Marcel, 75002 Paris.
Organisé par l'association Coopération-Arménie au profit de ses actions.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ
ՀԱԿԱՏ

ԱՐՄԷՆՓՐԷՍ

(Հոկտեմբեր 3 / 4)

ԴՈՒՄԱՅԻ
ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹ
ԵՐԵՒԱՆԻ Մ

[illegible]

ԲԱՅՈՒՄ
ՆՈՐՔԻ ՀԱՅՈՐԴԱՅ ՏԱՆ

[illegible]

ՌՌԻՍՍՍՏԱՆԻ
ՍՊԱՅԱԿՈՅՏԻ ՊԵՏԸ
ԳԻՒՄԸԻԻ ԻԻԶ

Ռուսաստանի Սպայակուրդի պետը Ա. Խաչինին Հոկտ. 3-ին այց ձբ տուած է Գիւմրի Հաստատում առական գինւոյ ուսերը 102-րդ ասրմականին: Դադարին մուտքին ան զիմաստուած է Երբարի մարդպետ Յ. Փերոտեանին, իբր. Մ. Գարուկիւիտանին, Գիւմրի բաղադասանին և Ռուսաստանի ու Հայաստանի բարձրաստիճան զինուորականին: Կողմէ:

Ի դեպ, հին ժամանակյան է՝ Հայօրհայրը՝ զորքերն ուղարկելով, ապա ծանուցեցավ կայսրի գնդապետներն ապրտաւան, այլեւեթ զորահրկիւղ, ճաշարան ախտը, եւ ինչ որ Զոհրեցիվ պատեհուն ճան, ահ խոսած է այն բարդ ու պատառախտաւոր լքանիքի պատճառութեան ճաշը զ զատաւանի 102-րդ կայսրին, զպա զատառախտաւորս-իւր յախի յախտաւորիսի կը տաւայ աչաթը, իր յախիքը յեղտած է ախտիքիսնով, ու ի բնութեցիցնով, ապօրինի ներաւան իշխի շԱՊ-ի երկիւրեքը, կը սպաւան արաթը բնակչութեան լքան է ռուս լքալարը:

ՄԵՐ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒ
ՈՒՇԱԿՈՒԹԻՄՆ

Հոկտեմբեր 4-ի մեր թիւին Ա. էջի
 փող մը թիւերուն վրայ, Բ. սինապի
 խորագիրը թեքմիջ պատճառներով խա-
 րարած էր, պէտք է ըլլար. - «ԹՈՒՐ-
 ԻՅԱ ԿԱՐԵԱՆՆԵՐ ԵՐԱՅԻՆ»

ՕՐՈՒԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐԸ

**ՖՐԱՆՍԱ ԶՕՐԱՎԻԳ Է,
ԲԱՅՑ...**

ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐԸ ՎԵՐԱՊԱՀ ԿԸ ՄՆԱՅ՝

ժողովին էլ այսօր Ազգային ժողովին
ստեղծ, Հոկտեմբեր 3-ին, իսկական վի-
ճարկումն իմ առիթն առաւ: Նախա-
րապէս կոչ ար քրտ. սորոյին ժխտան-
կանութեան եւ պարզել այն միջոցները,
զորն ճիշտան կ'ստան պարզարեւո Հա-
մար աշարեկութեան դէմ եւ ցորակ-
ցելու Միաբերու - Նաճանքներուն:

Նախապէս, Նախարարաց Պորհուրդը որոշած էր Յրանաայի օդային տարածքը արլամադրել ամէրիկեան օդուժին:

[illegible]

կիւի ենթադրուած էն նախախնայնէր պատ-
տառաւոր Նամար: Յայտարարուած մի-
ջոյններուն մէջ մարդ իւր ընկալաւոր-
ութիւններուն առթիւ տուած է: Չափ նախ-
որով, առեւտրական ընտանիքաց չէր-
մըտած է ի լուր Ժողովէն կարգադրու-
թիւններուն (կառերէն իւրաքանչեւ,
ժամանակաւորութեան նախկին եւ այլն)
ուն իր շնչով: Շէնքերուն ապաւորութիւն-
ուն ին զորք կտաւալարութիւնը կուգէ
ստեփանեմ քայտակի օրէնքարութեան մը,
պարտաւորաւոր: ԱՄՆ-ու օմբսպիթերու
կարգում, պարզեցեալ տնտեսական

*
**

Ազգային Ժողովի վիճարկումին առեն
ալ, ալ տեսակի քննադատութիւններ ե-
լան, ոչ միայն ընդդիմութեան այլևս մե-
ղամասնութեան շարքերուն մէջ:

[illegible][illegible]

Ընդգրկմութեան կարգ մը դէմքեր «մի-
ջակ», «Թոյլ», «առանց հեռանկարի» գը-
տած են Ժողովէն ելոյթը:

ԹՈՒՐԳԻՈՅ ԵՐԿՐԻՄԻ
ԴԻՐՔԸ

[illegible]

Պուտին, Պրիւսէի մէջ, յատարարած է
Եւրոպայի Միութեան, եւ ՕՔԻՍ-ի պա-
տարանադրուներուն որ Ռուսաստանի
հնչանաւարից՝ մերձեցումը կը կախալի
արեւմտեաներու հետ ԱՄՆ-ու ոճա-
րործերէն ետք։

Միացեալ — նահանգներու մէջ, հայրենաւորական զանազան դաս մը զլածող ինչ իրոյր համեմատութիւնները: Պահանաւոր նաեւ որ աչքը բաց առեւտրականներ զաւ գործ ընեն: Վերջին նորութիւնը համահունչ է, դրօշակ, թիւ-ընթաց ազգէն մանաւանդաբար զարմած են: Ամերիկացի մը կը կր խոստովանի. — Վեներիկոսի, իր մորթին մէջ, այնպիսի ցաւ մը կը զգայ, որ որոշեալ մարմնական դրօշակը զայնի տալ տալու յարաջ:

Բոլոր կառքերն ալ զրօշազարդուած են,
այնաստիկունները նոյն երգիւրը կը սփռեն
Պոյն ին Ամերիկա» (Ամերիկա ծնած)
Կոտ պէս Ամերիկա» (Ատուած օրհնէ
Ամերիկան): Այս վերջին երգը կը սրբա-
ույ ժերը ընդ ժերը ընդմիջուելով
ուշի ճառերու ճառաւորածներով . . .

ԳԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՍԻԻՍԻՆՈՒ պետական և դրամատուրգի-
ու օժանդակութիւնը ստացաւ Հոկտեմ-

«Ուսանիկներն փոսթ» լուսանկարական թերթի անդիվանդանքում է թել նախադաս. Գուշ գյուղի Արզնաշենյան իր սպորտային մեջև սիրաշահները համար Արցրիկյանը, կրճատ է Բնիկ թիւ 907 յօդուհանք. ան կարգի կր Փոնիկյան յօդուհանքի թիւը ապրիլի կր թիւը, արժանա աստի ուր ան չլրգիտական համար աստի կր պատկեր հայաստանի Արցրիկյան թիւը լուսանկարում էր 1992-ին, Գոնիկյան կողմէ, հայկական լուսանկար լուսանկարները համար: Անկէ յ մեր հայրենի հայաստանի կողմէ արժանապատիւ կր աստի թիւը աստի համար զարմ:

Հայրական համագումարը Հոկտ. 3-ին
զգուշացուցած է Պուլի կառավարութիւ-
նը որ ետ կենայ յօգուածը Զնկէ, կամ
սակախիւն, քանի որ Արքեպիսկոպոս
իւր վերջէն տուած Հայաստանի շրջա-
փակումը է:

[illegible]

(ԱժԺԻՐԻՆԵ ՄԻՃ, Բաժնագիրը (պէշ-
րիկ լիցու) Հաստատար ազգային լիցու
պատճառ, երբ Մասնաձեռնությունը քա-
նակետով, առ ազգային մարմին: Այս պա-
տճիմը մէկէ քի Բազմությունը լիցուի ճշմ-
արան պատճառներով, արտաքայտում
հանգիստը ցոյցները որոշե Բանիքը քի սա-
րկանակ մաս պատճառում է: Կանխադ-
մութիւնը այս բոլորումը ստուա Հոկ-
տեմբեր 3-ին, Հինի նոր ցոյց քի նախ-
նորոտում է միջնաձեռն 5-ին: Ցարդ,
բերին Ժխակ ազգային լիցուն արտա-
նէ է:

ԵՐԿՈՒՆ ԻՐԱՅՑՅԵՐԸ սպաննուած են
 և երբորդ մըն ալ վիրաւորուած անդիւ-
 մերիկեան ոսթակոծութեան մը առնե-
 րկիւր չարաւը: Ըստ Պաղտստին, այդ
 մարտիկոն թիւննէն էր մեռնողներու թիւը
 68-ի հասած է և 1057 վիրաւոր ալ կայ,
 999-էն ի վեր, եբբ ոսթակոծութիւնները
 տարաւորան:

ԹԻԿԷԼՍԻԻ ՄՕՏ (ԱՄՆ) Մանկեպետը 6
ողի մեռած է հանրակառքի մը արկածի
ետեւանքով: Արկածը պատահած է, երբ
բուռաթ անցազրի տէր ճամբորդ մը
անշուշահարած է վարորդը: Սիլզ -
ուրնի կղզի մը չի տեսնուիր ահաբեկ-
ական արարքներու հետ:

ԹԱՓԱՌՈՒՄՆԵՆ ՆԵՆՈՒՄ ԱՓԻՆ

« ԵՄԱՐԱՆ »

ԼՈՒՍԱՆՔԻՐ ՎՐԱՅ

ԱՐԺԵՔԱԻՈՐ ԿՐԹԱՆՊԱՍՏ ՄԷ ԵՒ ԱՐԺԱՆԱԻՈՐ ՕՐԻՆԱԿ ՄԷ

ՎԱՐՊԱՆ ՄԱՍԻՍԻՆՈՒ

ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ԳՐԱԴԵՏՆԵՐ

ՍԱԳՐԻՍ ՍԱՀԱԿՅԱՆ

Խառանդական հատորներ, երկու խորաբլի, ևր յուշէ դէմքը Սաղկո Սահակեանի: Յանդարական կարգով Ջորա-վանք (1936) և Բարձրբրդի (1946): Մի-ջառասակ՝ նկարագրով բարձրաձայն, բանաստեղծական միջին պարիսն տե-պար մը ևր մայա սան, անկասկած, որ ևր կարգադրութեան ևր յանդէ մէկը, Ար-ջափով մը վախճած է անոր մտորմութե-նը, թէ՛ ալ ստիքի ստիք պատճառովիւնը ունեցած է կարգաւոր անոր քերթուաննե-րը:

Ս. Սահակեանի քաղաքաւոր, դիւս-տան վարչակա՞ր շահադիւստոր ևր վէպ, ևր կրօնի թէգեան: Յայտնապէս լեզուի ճարձղ է, որ ան ուղեկից, կի՛ն կուգէ բա՛ց հետեւոր, ևր դասակա անոր: Ընտարա քերթուից պէս, ևր սիրէ շիւս-տայանի իր տողերը, լաւիկ ևր տունե-րը մէկ յատակ ուշադրութիւն դարձ-նելով լեզուին: Այսպէս է, որ անոր քեր-թուան, մականոս, պիտի լա՛նիք ևր խիստի շիւսիկաւոր անտառուր շա՛կ է: Շատ ուշադրէ է նկատելու, չիւ-նեղանալի կարգիկ, արտասանութեան ճշնշդութեան:

— Ու դա՛մ կրկնապէս երբեքո՛ր լուս-տալիս արդիւն է: Ենկարկներ, կ'ըլլալ արգո՞ր է: Զարմանք, կ'ըլլալ միտման, կ'ըլլալ անասլ, Բայց ևր գրգռի կ'ըլլալ դա՛մ մերը: Իր գրականէ մերըստ յատակ Որպէս անդիս, որպէս քանակ, որպէս ընդ՛ժ մեծաշաղա, (Տաղ առ Հայրենի)

Սահակեան պարզութեամբ հարուստ է: Յուզմաներ պարզեցնէ են: Չէ՛ որ անոր կրքը, բանքը՝ արտաճէ, Ենթանդ ունի ևր հայ մարդու գիճակած ճանապարհը, — տարբերիկ, տարբերիկ թերթիկ անկողի կոտորացող վէպեր: Կիսեմանը ցատկաւոր՛ արքիւն:

Սակայն կրկնաշաղաւայ մեր անցանկի՝ անկէ մտածանք: Հարցորդներն ստեղծ արդէնքեր գտնուի ևր ցուցադրուի: Հա-մար: Անորէ հաւատար քաղով կրկնա զինք, զվագ, անորէ թէ՛ տեսնանք ըլլա՞լ: Երբեքի՛ն անտուրութիւն: Ի՛նչ փոքի՛ն Գա-րեգորս սիրու գրականներն է: Յուսուղը-րէ ևր յուզարգիւն:

ԳԼՈՐԳ ԶԵՒԻՃԵԱՆ

Սփիւռեան քանի ևր օրակերթերու ևր դրական նադէկներու մէջ սակայ կ'երե-ւին անոր անուան հետ անդիս ունեցող քերթուաններ: Յամբա ևր յայտնիք մեր կրթնիկի հաստատարը անկարգ, ևր Գա-հիւրէ, Նազիկէս յայտնաանկներու չընա-գիւնով: Արդե՛ն, հան ևր բարեկից անու-ցէ: Ըստ սիրտ սփիւռեան արդեւիկի ճաշակերթիկն Յուսուղիւրէ:

Սահակալական սակաւաստ, այլ ասլայն հարցորդներ, — Գալովիկ ևր ծանօտը, ևր բարեկից, խորտակուի ևր քաղիւր-բական մէկ ևր կրօն խոսք կարաստներ: Մանք, դեռահասակ, մեր կարգիկ յար-գանք ևր պատասխաններ:

Այս պարտու, բանաստեղծական երկու հատար անոր մը ևր ևր յարգէ զինքը անոր: Անոր նէ՛ — Անտիքոմի տակ (1942) և Բարձրմնի ի մեր (1947):

Ջալովիկներնով հարուստ է անոր ներշնչութիւն: Անապքը բուրբիկ ալ դիւ-նէ մէկ է, — Հայ մարդը, ճարձ Հայը պարագայէ: Ի մերէն յատակ ներտակի ևր իր ծառ ևր սերունդիկ բամբի ինկած դիւնայ ճապարակներ: Բնաւոր մէկ չի ևր բարձր մտաշա՛կ ևր երբեքի՛ն չի ընկեր: Արտասակալի կարծ մէկ չի կրօն չի լինի ստղանաւոր միւն, աղբոր, ստիճան ևր մասնաւոր ստղանալ:

Ձմեռանք՝ կան անորտիկ վերքեր, կան ցնա՛ւ տեղոց ցնա՛ւը: Այս այսպէս ըլլալով հանդերձ, Ձէգէ-

Գ.

Տեսնի՛ ծառ դերձ չեն ներանձնական սար-բանները, համաժարկային զգայնու-թիւնները: Մարքը զիստ սիրել, զիստ վառակցել, զիստ խորհրդանկն և, աղ-բայինէլ հետ և անոր կողքին՝ խորհրդ-կուի անկեղծ հոգիով աղօթել՝ Բարձրա-լին և Խաչկալին: Ու դեռ չիլէլ Խա-ւամաժար և ուղեկուշի Սաչկուրեան ու Թարուրեան Խորհուրդները:

Հետեւիցներ: Հայրենական դպրակալն թիւսով, հայրենասիրեան ցոյցերու շու-քարձակով, մարդկային ևր զուտ անձնական արտաք խոսք, այս բոլորն ալ դուր, անպայման, ևր դանթ անոր քեր-թուաններն մէջը:

Արտաստեղծ մեծ մայրիմ:

— Ձմեռ խորիկ կրտսի կըրորի Կրկնայ Կոտմանի (Ջէգեթիկ) մասին: Անոր ևր դիւստարարք ևր չիւնալք մերն է ինկան ուշադրաւ հատորով (1948), ևր դանա՛կ անուան՝ մեր արձակ բանաստեղծութեան սեփն մէջ: Միւնի իսկ Համաշխարհա-լին Բ. Կոտմանով Ենկարտու արգանք, ստեղծարարութեւն ևր հարստին — կուսակ-չեանց Գործնականութեամբ անկու արտաճ Բ. Կ., 1950-ի անտեղերը, ևր մեկին Միտաղա — Խաչկալներ, ևր քաղաւորա-ր Հայ Կրկնային հիմնադրութեան, Գալի-թիւրեան:

Ստեղծարարական վաստակով պարտի մառ կարգիկ աներկիւնայ գրական կեան-քին:

ՃԱՎ ԾԱԿՈՐԵԱՆ

Հայրենասիրական և աստուածապաշտ: Մուր ալ ընդհանուր երանգաւորեան ևր յանդի, ևր ծառիկ ևր հետիկ անոր հարուստ գրական թերթիկ: Երբ ուշադր ևր կարգալք բանաստեղծիկն քերթուաննե-րը՝ արտաճ քաղմանի: Տարբերիկ մէջ, սփիւռեան ալ ևր ալ հանդէսներու կ'երկուն:

Երբալ մասնակի ստղծ, հարցալրդիցի մը ընթերցողի, թերթիցը ևր ճշդ ևր գա-ւաճեցէ: Էմի միակ կուսակցականու-րիւն՝ բանաստեղծութիւնն է: Իմ միակի բնադակակուրիւն՝ աստուածապաշտու-րիւնն է: Իմ միակի անգաղականութիւն՝ Գալիթիւրեան է: >:

Աստաղագրոյցի դասակ, ճնշուով ը-րանալուցիկ, 1919-ին, դեռ ճանուի, ըն-տանուց ևր փոխակուր Գալիթի: Հո՛ւն է, որ կ'աշտանով խաչկալեանքի ու-սուց: Գլխաւորաբար սեղանի Գալուրեան ևր լեզուիկ վաճառար: Եւ, ընդ մա-սնակի կող ալ փոխակուր — զիւրպործի վախճակն՝ մայրաքաղաքին Պետական Համալսարանը, 1942: Գրեթէ ստանա-կան անց ևր մեկին Աստաղիւր: Քէչ կող ևր զերգաղաւայ բուրբերու երկրի, հոն-կէ կ'երթայ Պէյրութ (1956): Արժու-նեան ևր կրկին Աստաղիւր և, այսպ՝ 1968-ին Պէյրութային ևր հաստատուի Փաստանա, Լու — Անճրկանայ յայտնա արտաճան, Միտաղա — Խաչկալներ:

Թերթիկն անդաւիկի ԲՊԱՅՈՒՆԻ ԲԱՐՁՐՄԱՆ (1938) հատորին է, տարբերի անց լուս տեսած ՄՂԱՅՐԱՊԱՆԻՍԻ (1948) ա-կերպարութիւն ևր հաստատն անոր քա-նքերթիկ յայտնակը, լեւտ դիւնով: Ջալովիկ հոգիով ևր ծանօտը մարդուն (ԲՐ) արդիկ հայող սերերուն, տաղաւա-րներուն, յայտնիք ևր տեղերներ: Բնու-թիւններ անոր ծառ զգայական զոյնիկը ևր յարտնիկ: Եւ ներկայանալ ևր դպար հաստիկ, կենսաւոր, կենսատու աւ-րով:

Հոգի ևր ընուրիւն: Մտաղգած կարգ, անկասկած: Արդարեան զուտ բացող խոստան, Թրիթուն յարեւ, անպայման:

Ձի ընտրիւնով զգայութիւն է կամեմա ըր բանաստեղծով զգայութիւնով

Կամ՝

Եւ չեմ տեսնի վրայի կովկասը ցայգան, Ու չեմ լսի սրինգն իմիկ, այլ կ'ըզամ,

1988-ի երկրաշարժէ կամ դարաբա-նան պատերազմի աւելի անտիկ, Հա-տարիկ կ'երկնի տարեկանը. ամէնէն ա-ղետով ինքուրը արտաշաղժ է ան-շաղա:

Երկար տանէ ի վեր վէճեր ևր լսեցը թիւին մասին: Հարիւր հաւար ըլլալ թէ՛ մէկ միջին, երեւոյթ չի փոխուի (Ինչ-պէս որ ցեղասպանութիւն մը չի դող-րել ըլլալէ՝ 100-000 թէ՛ 1-000-000 մեռ-նալիկուր: պարագային): Թիւքն աւելի:

Գիրք Բայրի մէջ Բայրեան գրով մը ևր կ'արժի լու զգացմով իմ հոգուն..

Էմի՛նք սփիւռեպղծը (Էմին իր մասին) է՝ Խան հայրենասիրաւ, Բարալից արայ, հող էլ Կրկնայեան ամէն արեւմա՛տ հաւաք ինան, ևր սիրէ անոր հաւաքի կու-րտասակ հայրենիկն անտեղիկ անոր անցանկի, փառքին, արդէ՛նքերուն: Ա-մէն գիտակից փոխաշաղաւ, ծանօտ հա-տուտ կ'ընտելէ թերթին, մասնալքիկ ար-գու թերթ պարզիկի փոխաշաղի պատճա-ման մեր գիճակը մարտն մէջ: Վկայ անոր ՄՂԱՅՐԱՊԱՆԻՍԻՆ (1946): Հոս ար-գէս ան յաճախ պատառամուրս և, հրա-պարագայուն է, միւր ուղեւնչող, մէկ դո-տեպիզող, միւր մարտի կանչող:

Է ևր յեղնէ, —

Ձի հայ յեղուն միակ յատուն է հայորդեան տարբերի, Ուր կ'արեան կ'աշիկ Հայի՛ն իր յաւերթին ի ինդիկ...

Կարցով անա հայկաւան... Մերպաշաղա զիմարմի իր ընդիմ մէջ ևր լուսլին ստըն ևր ասպարէ հայ կաղայն, ՄՂԱՅՐԱՊԱՆԻՍԻՆ՝ ծագէ ծագ ևր ծանօնի երեւում ևր ուր երթեման արշալուն:

Յանկարծաւան և յանկարծարաց: Տէն-դուրիկ՝ ևր փար Քրկնայիկին: Արաւ սիրով, տարաբանան ընթով (Երեւե-նադուրեանք) փառք ևր հուշ Ան-նադուրեան, Աստուածադուրեան, Աստու-ածադուր, Ի Տեղեւութեան ևր ինքնիկ խա-րկաւայ արտաճութեանը՝ անոր խոսքը այլուն ևր դանա՛կ աղօթիկ անուր: Ստուգի, այլուն անոր խաղաղակիչ դե-րաստիւնան անուանիք ըլլալուն Ս. Գի-րով ինչիկաւանանան սուրբիկ և ար-քիկ թիւրիկներ: Աստուածապաշտ խորով քերթուանի Կրկնիկ բանաստեղծական հատորներ, մէջ — Աստուծոյ փառքիկ Խանքը (1959), Եթիւսարարքը (1965):

Ուշադրութիւն՝ անոր արթնաւոր ասա-քիկական դրոշմով ծածու, այսոր իր 1700-ամեայ պատմութեամբ փառաւոր-կայ մէր Հայաստանեանց Ենկերեան: Հոն է ան մարդիկ զիմքով, ընթերնալք հոգիով: Արձակ տարեկով ինքնուրէ՛ն: — Արաւաւ ևր եւրթմով: Անթա՛մանի: Մէկի միտով անդուն ևր կատարեալ: Մէկի միտով արժեւաւոր ևր իմաստաւոր: Երկու կիքանմով ընեւներն հայ ին-գիմին:

Պաշտպան պէտք է քանի ևր խոսք Ե-սէլ անոր լեզունի դիւստար յայտնակը ընթելէ իմեմ մասին: Գիտէ զաղաղութիւն ինքնիկ անոր: Եւ անին հարստու-թիւնը: Այսպէս է, որ բանաստեղծին բանաստեղծը ճուշ է ու փարձով: Անոր հանկերկ անգործ ևր ներկայանալ ճա-րաւոր դրէ՛ ևր յաւերջ հայրենի բանու-րն ընտրութեան ևր, կրկնաւոր պատ-կերապա խաղաղութիւններով պատկերի ներքէն, ներքէն, խոսէ ևր խոյ զան-գակի:

ԱՐՈՐԷ ՆԵՐՍԻՍ-ՇԱՄՍԵԱՆ

Արդիկ խոսած ենք հանգամանորէկ մեր

մասնադիւր ուղեղահոսքն է, դիւստի-ն ևր կրկնան ստարգրեկները հարաւոր ար մասնադիւստիկ մեկնումը զիստ ևր չի բերիկայ երկրներ:

Այս երեւոյթին դէմ պայքարելու խա-տակով, 2000 թուականին խոսք մը ևր երեւոյթայ գիտականներ կարճակը-պան են Հայկական Գիտական և Կրթական Հիմնադրամը, որ դրուած է Միտաղա — Խաչկալներու Արեւելեան (Էթիւսաւա-կան) Աստիւրոգրաւոր հոլախիկն տակ:

Քանդարտոր զրեկին մասին (Եթաւաթ, Մարտ 3, 2001):

Ինքնաժողով կեանքի մը թուուն և, հարաւոր ևր խորիկի կուրթիկով ճարտուտ մարտն է ան: Յանկարծի և Կո-րտարեւի: Մանաւանդ՝ ևր սիւնի խոսքերն անոր, Կուրեկ գտաւորեան ևր անոր, քերթուական արձակով մը ևր Կուրեկին ընթերցողին: Եւ մեր անդին ինչիւ ևր կատարական աշխարհով ևր փոստի, ևր տարածուի մեր աշէն տալ:

ՆՈՐԷՆ ՏԵՏԵՆԱՆ

Ենկարտալք կրկնանքը՝ իրը գրական սեռ, ծանրութեամբ պարծանաւոր ան թէ՛ յան ունի: Գրեթէ ոչինչ: Բանի ևր ստուն և, այստան: Բանի մը կ'ըլլալ-գրական շատ պարզ խափանիկ: ՄԻ՛ն-նէն իրը Գորիկի, բուրբիկ ալ:

Պարզը Մարիկեան իր քանի մը դո-ւելուանով, հարի թէ կ'իւրի մը ժրոյ խոյ գրականի կրտսերը ունենալ: Եւ իր Տէտեան աւելի ներկայութիւն ևր իր դանա՛կ ենկարտալք ընդին ժայա՝ ան կրկնաբանութեան մէջ: Իմքերցը դիւս-տար, — այս մարդն մէջ ծանօն անուր ընտելի, — արքան դիւստի, ևր թուստի կանայնէ Օտանայի աշխատ Բարդաւա-նաւանք Էթնադիկ, պատիւ, բարեկանի մէկը: Լուս ինքնա՛կ յերեստարգի մը յուշատեղանք զիստի՛ն խոսք մը խոյ թու՛ք՝ մարդը ունալ ստիւրադուրիկն ներքէն ձաղիկ: Հաստաւոր, ունի քանի մը այլ պատմութիւն կամ թուստիկ: Կրկնակիւն տաւով, տարեւ համեմա-մաւոր, Եթնադիւսէ մը անոր կանգնէ: Դեռ Պոլսէն անտեղեւ, Հայ Գալուրի-թի ճարձով արդեւ փայլ ևր քանի ան-բարած կրկնաստեղծ մը, ևր զինք ևր իրտաւոր, անկանի դիւստարութիւն Եթնադիւսէ թերթիկի թիւսով թիւսով Եթնադիւսէ (Գ):

— Դուր արգանդ պէտք չունիք, եր ևր անոր դպարով ևր մանի: Յոյն ևր զու՛ժ, իրը վարձարարութիւն... չորս Եթնադիւսէ՛ զու՛ժ մը թրակ, հոյեանաթիկ սեւ կապալ և, անդուականի դիւստի, Ե-ստիկ ալ երկուստի:

Անկալի՛ ևր համաժարակ: Կարաղորդ ինքնիկ ևր դիւստաւոր ետ: անի մեկնութիւն կարճ մտածով ետ: Եւր դուր ևր դուրիկ ևր անդին ևր ար-կուի հաստատարներ ժարձի, անտար ևր կուի Հայաստանի: Կուրե՛նք թէ Գալուրի, երկու զրեկին ունի: Եթնադիւսէ ևր Լուսու: Եւ ևր հաստիկ ցայ ևր Եթնադիւսէ կարճարանի տեսուի: Եթնադիւսէ ևր վերադարձիկ կատարեալ... Հանգամա, թէ՛ Պոլսէն դիւստարեւ-տար մեր քերթիկ ինկաւանք է: Անշ-փառաւոր կի՛նի դարձ է: Բնակաւանաւոր, հարցնող — հարցնողի Անտիւրէ:

— Ո՞ր կ'ուգէ ևր ԸԼԼԸ... Կ'ըզմով Գալուրեան, ևր կուրեւր...

ԽՈՐԲԱՐ ՄՂԱՅՐԱՊԱՆԻՍԻ

ՄԱՐԿԱՌ ՈՒՊԻՆԻՆ
Կամ ՌԵԼԻԵՐԱՅԻՆ՝ ԲՊԱՅՈՒՆԻՍԻՆ ԵՒ ԵԼԻՍԱՎԵՐԻՆ ԽԵՐԱ ԶԱՆԻՍԻՆ (1969), Եւ իտալաւորեան թիւսով, (Անթիւր, 1969), Եւ Բոսն անտուով Էթնադիւսէ թիւսով, ևր դիւստարեւոր կուրթ ինկաւան ևր Էթնադիւսէ ընտանիքին: Գ. Մ.

A l'Atrium de Chaville
3. Parvis Robert Schumann
avec la participation
de l'Orchestre GAIDZAG'S

ՅՄԱՐՈՒՄ

ՄԻՏՔ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍ

ԹԻԻ 274

ՀԻՄՆԱԳԻՐ՝ ԵՄԱՐՈՒՄ ՄԻՍԱԳԻՆԱՆ (1884-1957)

Fondateur SCHAVARCH MISSAKIAN

HARATCH

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE FONDÉ EN 1925
DIRECTRICE : ARPIK MISSAKIAN
83, RUE D'HAUTEVILLE — 75001 PARIS
TEL. : 01 47 70 86 60 FAX : 01 48 00 06 70
E-MAIL : jharatch@aol.com
Ֆրանսիա : Տար. 1.400 Ֆ. — Վեցամսյա : 725 Ֆ.
Արևմտահայաստան : Տար. 1.680 Ֆ. (Ամբողջական առանձին)
1.500 Ֆ. (Ենթադրյալ առանձին) — Հարց : 6,00 Ֆ.
C.C.P. PARIS 15069-82 E

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԹԻՒՆ 20-289

Fondateur SCHAVARCH MISSAKIAN

77e ANNÉE — N° 20.269

ՄԱՐԻՆԷ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ՝ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԾՈՂԱՓՈԽ

Խորհրդային կարգերու անկումին յաջորդ տասնին տասնամյակի կ'ամբողջանայ 2001-ի ապրիլին։ Այդ տասնամյակը զրական արտադրություններն ապահովեց ընթաց։ Հայաստանում, միմյանմանով՝ զրգանալուցիկ ներդրվ կանգնող մեծ տեսանկյուն համակարգին ամբողջական փլուզումը։ Առաջինը չկրցալի իրերը իրենց։ Ընդհանրապես համայնի է այս։ Տեսանկյուն փլուզումը, բաղադրականներին հնչածանալը, ընկերակն ստանալը, արտադրողը, մշակութային բարոյականի շղթայինը արդեն եղան յետ-խորհրդային հայաստանի զրգանալուցիկ զորքերին։

Արդյունաբերական ընկերությունները արդեն մեծ թվով լուծված են, քանի որ աշխատողներին միայն հանդիմանելով են արդյունաբերողները։ Կրկին ընկերակն ստանալուցիկ ներդրվ կանգնող մեծ տեսանկյուն համայնի է այս։ Տեսանկյուն փլուզումը, բաղադրականներին հնչածանալը, ընկերակն ստանալը, արտադրողը, մշակութային բարոյականի շղթայինը արդեն եղան յետ-խորհրդային հայաստանի զրգանալուցիկ զորքերին։

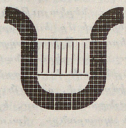
Բնական զրգանալուցիկ զորքեր, միայն է, ինչի մեջ չկրցալի իրերը իրենց։ Ընդհանրապես համայնի է այս։ Տեսանկյուն փլուզումը, բաղադրականներին հնչածանալը, ընկերակն ստանալը, արտադրողը, մշակութային բարոյականի շղթայինը արդեն եղան յետ-խորհրդային հայաստանի զրգանալուցիկ զորքերին։

Այսօրվա, թերևս նորից խորհրդային էր զգուշացումներին թուր քանի ներկայիս, քանակականության հարցը միայն ձեռք է առնում, մասնաշաղկապ 19-րդ դարում և 20-րդ դարում ընկերակն ստանալուցիկ ներդրվ կանգնող մեծ տեսանկյուն համայնի է այս։ Տեսանկյուն փլուզումը, բաղադրականներին հնչածանալը, ընկերակն ստանալը, արտադրողը, մշակութային բարոյականի շղթայինը արդեն եղան յետ-խորհրդային հայաստանի զրգանալուցիկ զորքերին։

Ի՞նչ ԻՆՏԵՐՎՅՈՒ

Երբ 1991-ին յաճերկոր տասնամյակին յաճերկոր նայում, ամբողջիկ զրգանալուցիկ ներդրվ կանգնող մեծ տեսանկյուն համայնի է այս։ Տեսանկյուն փլուզումը, բաղադրականներին հնչածանալը, ընկերակն ստանալը, արտադրողը, մշակութային բարոյականի շղթայինը արդեն եղան յետ-խորհրդային հայաստանի զրգանալուցիկ զորքերին։

Այսօրվա, թերևս նորից խորհրդային էր զգուշացումներին թուր քանի ներկայիս, քանակականության հարցը միայն ձեռք է առնում, մասնաշաղկապ 19-րդ դարում և 20-րդ դարում ընկերակն ստանալուցիկ ներդրվ կանգնող մեծ տեսանկյուն համայնի է այս։ Տեսանկյուն փլուզումը, բաղադրականներին հնչածանալը, ընկերակն ստանալը, արտադրողը, մշակութային բարոյականի շղթայինը արդեն եղան յետ-խորհրդային հայաստանի զրգանալուցիկ զորքերին։

LE FAUTEUIL D'ORCHESTRE

par
EDOUARD EXERJIAN

Lorsque le rideau s'ouvre, Jacques Weber*, sourire aux lèvres, semble reprendre une conversation interrompue. S'adressant au public qu'il paraît avoir délaissé quelques instants, il lui raconte des émotions, fautes d'admiration, de coups de griffe, de tendresse, de poésie, de passions. Car on applaudit un talent authentique, inspiré, un vrai comédien pour qui l'effort ne compte plus, pour qui le bonheur d'être là, dans cet espace magique, condensé et exalté tous les bonheurs.

Dans un décliné de textes allant de Claudel à Beckett en passant par Molière, Courtenay, Musset, Marguerite Duras dont l'admirable « Coupeur d'Eau » reste un moment fort et bien d'autres, l'interprète devient multiple : l'enfance, le couple, la vieillesse ponctuent ces deux heures de récitation. Un régal, malgré quelques longueurs. Mais il s'agit de soi en définitive. Dire ses enthousiasmes comme ses blessures prend du temps. Un temps salutaire.

Համակարգի մեջ փլուզումին պատճառով, քանակականության հարցը միայն ձեռք է առնում, մասնաշաղկապ 19-րդ դարում և 20-րդ դարում ընկերակն ստանալուցիկ ներդրվ կանգնող մեծ տեսանկյուն համայնի է այս։ Տեսանկյուն փլուզումը, բաղադրականներին հնչածանալը, ընկերակն ստանալը, արտադրողը, մշակութային բարոյականի շղթայինը արդեն եղան յետ-խորհրդային հայաստանի զրգանալուցիկ զորքերին։

Այսօրվա, թերևս նորից խորհրդային էր զգուշացումներին թուր քանի ներկայիս, քանակականության հարցը միայն ձեռք է առնում, մասնաշաղկապ 19-րդ դարում և 20-րդ դարում ընկերակն ստանալուցիկ ներդրվ կանգնող մեծ տեսանկյուն համայնի է այս։ Տեսանկյուն փլուզումը, բաղադրականներին հնչածանալը, ընկերակն ստանալը, արտադրողը, մշակութային բարոյականի շղթայինը արդեն եղան յետ-խորհրդային հայաստանի զրգանալուցիկ զորքերին։

Այսօրվա, թերևս նորից խորհրդային էր զգուշացումներին թուր քանի ներկայիս, քանակականության հարցը միայն ձեռք է առնում, մասնաշաղկապ 19-րդ դարում և 20-րդ դարում ընկերակն ստանալուցիկ ներդրվ կանգնող մեծ տեսանկյուն համայնի է այս։ Տեսանկյուն փլուզումը, բաղադրականներին հնչածանալը, ընկերակն ստանալը, արտադրողը, մշակութային բարոյականի շղթայինը արդեն եղան յետ-խորհրդային հայաստանի զրգանալուցիկ զորքերին։

Au théâtre du Vieux-Colombier, les Comédiens-Français débütent la saison par un coup d'éclat. « Monsieur de Pourceaugnac » de Molière s'impose par la mise en scène endiablée de Philippe Adrien. Il fallait cette sorte d'exploit pour rendre plausible un texte qui n'est pas du meilleur Molière. Ecrite en 1669 pour les fêtes de Chambord, cette comédie-ballet utilise tous les « trucs » qui ont fait le succès de tant d'autres comédies inusables sans vraiment profiter à la pièce.

La déception l'emportera sur cette fougue qui secoue trois actes plutôt fastidieux. Les situations caricaturales à l'extrême freinent le rire, mais la mesure et la truculence des comédiens y pourvoient et justifient le succès.

Car, par séquences successives, on y retrouve en vrac des reminiscences de Scapin, du « Bourgeois Gentilhomme », du « Malade Imaginaire » avec une satire de la médecine haute en clystères et de la justice burlesque en outrances organisées. Tout est prétexte au divertissement le plus loufoque. D'une brillante distribution, se détache Bruno Rattalil dont la voix et la taille gargantuesques donnent au gentilhomme limousin une allure idéalement grotesque, Thierry Hancisse, admirable en médecin dont la folie atteint au fanatisme incurable, Alain Platon, vieux baron savoureux dans son costume de dindon. Mais tous sont parfaits dans cette guignolade judicieusement orchestrée et ponctuée par les souriants costumes de Claire Belloc.

* Théâtre de la Gaité, Montparnasse

Երբ 1991-ին յաճերկոր տասնամյակին յաճերկոր նայում, ամբողջիկ զրգանալուցիկ ներդրվ կանգնող մեծ տեսանկյուն համայնի է այս։ Տեսանկյուն փլուզումը, բաղադրականներին հնչածանալը, ընկերակն ստանալը, արտադրողը, մշակութային բարոյականի շղթայինը արդեն եղան յետ-խորհրդային հայաստանի զրգանալուցիկ զորքերին։

Այսօրվա, թերևս նորից խորհրդային էր զգուշացումներին թուր քանի ներկայիս, քանակականության հարցը միայն ձեռք է առնում, մասնաշաղկապ 19-րդ դարում և 20-րդ դարում ընկերակն ստանալուցիկ ներդրվ կանգնող մեծ տեսանկյուն համայնի է այս։ Տեսանկյուն փլուզումը, բաղադրականներին հնչածանալը, ընկերակն ստանալը, արտադրողը, մշակութային բարոյականի շղթայինը արդեն եղան յետ-խորհրդային հայաստանի զրգանալուցիկ զորքերին։

Այսօրվա, թերևս նորից խորհրդային էր զգուշացումներին թուր քանի ներկայիս, քանակականության հարցը միայն ձեռք է առնում, մասնաշաղկապ 19-րդ դարում և 20-րդ դարում ընկերակն ստանալուցիկ ներդրվ կանգնող մեծ տեսանկյուն համայնի է այս։ Տեսանկյուն փլուզումը, բաղադրականներին հնչածանալը, ընկերակն ստանալը, արտադրողը, մշակութային բարոյականի շղթայինը արդեն եղան յետ-խորհրդային հայաստանի զրգանալուցիկ զորքերին։

quelques propos au sujet de la première édition de l'ARMENIAN JAZZ FESTIVAL

Paris, New Morning,
19-20-21 Octobre 2001

Tout s'est passé très vite. Le 1er novembre 2000, nous assistions à un concert au **New Morning**, à Paris, et quelques jours plus tard nous nous lançons dans l'organisation d'un festival de jazz arménien. Que s'est-il passé? Pourquoi le plaisir d'avoir assisté à ce concert ne suffisait-il pas, pourquoi avoir voulu plus encore : un festival. Cette soudaineté, cet emportement nous interrogent encore... Tout s'est passé comme si nous étions prêts à recevoir ce qu'on allait nous donner, mais sans le savoir.

Ce soir-là, entre errance et odyssée, l'étrange navire d'Arto Tuncboyacıyan, l'**Armenian Navy Band** nous entraîne dans son sillage. Un **Navy Band** d'un pays qui n'a pas de mer... Les émotions sont recueillies dans le riche passé musical arménien, dans l'histoire même de l'Arménie et ce passé, ces territoires, ces traces sont redonnés à travers la sensibilité musicale de notre temps. Arto ne se contente pas de reproduire les chants traditionnels, mais grâce au pouvoir créatif du jazz, il les amène jusqu'à nous, c'est-à-dire qu'il nous les fait réellement entendre dans le temps présent. Quitte à les réinventer.

Ce concert provoque une véritable onde de choc. Pour les membres de **Coopération Arménienne**, présents dans la salle, naît aussitôt, comme une nécessité, l'idée d'organiser un festival de jazz arménien. L'association **Coopération Arménienne** mène prioritairement des actions d'aide à l'Arménie, mais elle s'est impliquée, parallèlement, dans des activités culturelles notamment dans le domaine de l'art contemporain. Arto Tuncboyacıyan et l'**Armenian Navy Band**, c'est d'abord une symbiose réussie entre Diaspora et Arménie. Le terrain de cette rencontre est celui du jazz où si l'on souhaite reprendre la définition d'Arto, le folk d'avant-garde.

Sur le versant Diaspora, Arto Tuncboyacıyan. Né en Turquie, en 1957, il est encore un enfant lorsque son frère Omro l'initie à la musique. Arto s'exile aux Etats-Unis en 1981 où il finit par frayer avec les plus grands du jazz. Compositeur et interprète, percussionniste et chanteur, créateur de génie, extraverti, il est débordant d'énergie et d'inventivité. Sa musique est la recherche de l'expression d'une vérité, la sienne, et celle d'une terre aussi.

Sur le versant Arménie, l'**Armenian Navy Band** comprend des musiciens de jazz, presque tous issus de l'**Armenian Jazz Band**. Ils sont d'une retenue, d'une intériorité tout orientale. Rappelons que l'**Armenian Jazz Band** fut créé par Constantin Orbelian en 1956, en pleine période soviétique et sous surveillance. Après une éclipse consécutive aux années Glasnost, il connaît, depuis quelques années, un réveil certain sous la direction d'Armen Mardirossian. A ces musiciens de jazz sont venus se joindre des musiciens d'instruments traditionnels comme le doudouk, le zurna, le kamanchara, le kanun.

L'**Armenian Navy Band** est déjà le lieu d'un rassemblement, déjà à lui seul un festival, il ne restait plus qu'à donner corps à cet il s'insufflait. Si bien que l'on ne s'étonnera pas de la présence d'Arto Tuncboyacıyan en trio pour l'ouverture, puis le lendemain avec l'ensemble du **Navy Band** pour la première édition de l'**Armenian Jazz Festival**.

L'**Armenian Jazz Festival** est-il le premier festival du genre? Pas tout à fait. En Arménie, depuis 1998, des festivals de jazz ont été organisés. Dans la mesure où cela se passe en Arménie, on ne s'approprie évidemment pas sur le caractère «arménien» du festival. Des grands noms du jazz comme Chick Corea sont invités, rencontrent un public

enthousiaste et des musiciens arméniens jusqu'alors «isolés dans leurs montagnes...». En France, de son côté, le **Festival de Junas**, qui chaque année invite des jazzmen d'un pays étranger, avait pour son édition 2001, en juillet dernier, fait le choix de l'Arménie et occasionné des rencontres entre musiciens arméniens et français. La thématique arménienne relève ici d'un moment ponctuel.

On peut donc affirmer qu'il existe dans le domaine du jazz une mouvance festivalière toute nouvelle et que l'**Armenian Jazz Festival** participe à ce phénomène. L'une de ses caractéristiques est d'assumer le «syndrome diasporique arménien» qui consiste à toujours se poser la question de son existence dans le monde : «Qui suis-je exactement, quelle part d'arménien en moi, laquelle part d'arménien en toi, la musique, en toi, le jazz?». L'autre caractéristique est le désir de perdurer, de questionner et de vivre dans la durée ces phénomènes jazzistiques, de créer un espace favorable aux rencontres entre musiciens, entre ces derniers et

par

Liliane DARONIAN

un public, en conviant l'élément «temps» qui rapproche, fait et défait, crée et recrée. L'**Armenian Jazz Festival** veut offrir, au fil du temps, des opportunités de rencontres, de maturation, de dévoilement. Il se veut un lieu festif où vivre collectivement des événements musicaux. Il rêve d'un lieu où les créateurs seraient conviés, par le fait même d'un vécu collectif, à des nouvelles aventures intérieures.

On ne peut s'empêcher d'interroger la nouveauté du phénomène «festival de jazz arménien». En effet, pourquoi ce phénomène apparaît-il maintenant? C'est ce nouveau, ces premiers pas qu'il faut interroger. Assistons-nous à l'apparition d'une approche nouvelle reconnue comme telle par les amateurs et artistes qui aurait conduit à l'instauration de festivals? S'agit-il d'un jazz émergent, d'un croisement d'influences multiples, ou tout simplement de l'expression des diverses tendances du jazz actuel?

Un regard rétrospectif sur des événements survenus au siècle passé permettrait peut-être d'apporter un début de réponse à ces questions et, en tout cas, de comprendre ce qui est advenu à la musique et, plus généralement, à toute création arménienne. Le génocide de 1915 élimine une grande partie de la nation arménienne, chasse les survivants de leurs terres, et par voie de conséquence, frappe de plein fouet la musique arménienne elle-même. La catastrophe emporte des milliers de musiciens anéantissant du même coup ce qu'ils avaient à transmettre aux générations futures. Puis, la soviétisation de ce qui restait de l'Arménie donne lieu à une société isolée du reste du monde sur laquelle s'exerce un contrôle totalitaire.

En France, le phénomène «festival de jazz» initié par des associations d'amateurs suivi par une politique culturelle des pouvoirs publics commence à prendre son essor dans les années 70 et alors qu'en 75 on ne compte que 5 festivals le guide **Jazz 2000** recense en 1999 «285 manifestations qui affichent une programmation jazz plus ou moins prononcée».

Lacunaire, dispersé, voire empêché, le monde musical arménien n'est pas en mesure de produire un festival de jazz car un festival de jazz est un lieu

collectif où musiciens et amateurs se rassemblent et où, en toute liberté et jusqu'au bout de ses potentialités, s'exerce un processus créatif. Il a fallu que le temps passe, il a fallu la fin du monde soviétique symbolisé par la Chute du Mur de Berlin pour que cela devienne possible. D'une manière générale, c'est bien à partir de ce moment que des Arméniens d'Arménie et de Diaspora peuvent réellement trouver les moyens de se retrouver, de se rassembler, tout à fait librement.

Cela ne signifie pas —loin de là— que les Arméniens n'aient pas offert de nombreux talents au monde de la musique durant le XXe siècle. Le patrimoine musical arménien a su résister. Il est étonnant de constater comment, notamment en France, le jazz, cette nouvelle musique, a pu être investi par nombre d'entre eux.

Citons, par exemple, le cas assez extraordinaire de Grégor —figure oubliée— de son vrai nom Krikor Kékélian. Jacques Hellan, dont on peut également rappeler ici la renommée, en France, en tant que chef d'orchestre, évoque le destin peu commun de Grégor dans son ouvrage «**Les grands orchestres du music-hall en France**» édité en 1984. Danseur, chanteur, chef d'orchestre et impresario, celui qui aimait à se faire appeler le «sublime Grégor» fut un véritable précurseur. Né en 1898 à Constantinople, il échappa miraculeusement aux massacres de 1915 dans lesquels périssent son père et plusieurs membres de sa famille. Il finit par trouver refuge en France où, pionnier du grand orchestre de jazz en Europe, il forme en 1928, à Paris, le premier orchestre de jazz français, **Grégor et ses Grégoriens ou ses Grégorians**. S'y illustreront de jeunes musiciens de talent comme Stéphane Grappelli. «Presque tous les grands solistes de la première génération lui doivent d'avoir été révélés à eux-mêmes et au public» (*Dictionnaire du Jazz*, 1994). En juillet 1929, il fonde la **Revue du Jazz**, où l'on trouvait pour la première fois l'affirmation que le jazz était une musique spécifique et qu'il devait être enseigné en tant que tel au Conservatoire. Après maintes péripéties, il décéda en Allemagne, en 1971.

Rappelons qu'aux Etats-Unis, le légendaire producteur de jazz, George Avakian, produisit et contribua à populariser Miles Davis, Keith Jarett et bien d'autres.

A la question posée d'un festival qui chercherait à présenter une musique spécifique, un jazz particulier, le **jazz arménien**, les organisateurs ne souhaitent pas apporter une réponse prématurée. Il ne souhaitait pas qualifier ce jazz car ce serait l'enfermer déjà. Ils voudraient lui laisser le temps, le laisser évoluer librement, au gré des rassemblements, au gré des rencontres. C'est la musique qui décidera, en définitive. C'est aussi pourquoi le Festival veut inscrire son existence dans la durée.

Nous pouvons avancer, cependant, dès à présent, que depuis quelques années et probablement sous l'influence de la **world music**, de formes musicales traditionnelles arméniennes sont liées à des formes plus purement contemporaines, qu'elles soient jazzistiques ou autres. Souvenons-nous, au début des années 80, en France, du groupe éphémère **Zartong**. Aux Etats-Unis, le groupe **Night Ark** d'Arta Dinkjian, joueur virtuose de doudouk, apparaît en 1986. Arto Tuncboyacıyan est membre de ce groupe. Lorsqu'il se rend en Arménie et rencontre les musiciens qui formeront l'**Armenian Navy Band**, il est déjà riche d'une expérience ouverte aux formes traditionnelles au sein du groupe **Night Ark**. On remarquera que l'impulsion qui conduit actuellement des musiciens de jazz, en Arménie, à jouer de concert avec des musiciens d'instruments traditionnels, vient des U.S.A. et plus précisément de la diaspora américaine. Depuis deux ans, l'**Armenian Jazz Band** a intégré des joueurs d'instruments traditionnels. Tout récemment, en Arménie, des joueurs de kamanchara, de doudouk, de tar nous

faisaient part de leur surprise : «On pensait n'interpréter que le répertoire traditionnel durant toute notre vie...». L'utilisation d'instruments traditionnels dans les orchestres de jazz, cette tentative de faire fusionner le jazz avec des musiques traditionnelles date des années 70. Mais alors qu'au départ, cela exprimait plutôt l'ouverture du monde occidental aux musiques traditionnelles, la tendance contemporaine semble montrer un mouvement réciproque entre les deux parties. Le mouvement musical arménien fait partie de cette tendance actuelle. On remarquera donc la nouveauté du phénomène —horrmis quelques précurseurs— et le décalage temporel par rapport à d'autres parties du monde, comme le continent africain, la péninsule indienne, des régions comme la Bretagne...

On découvre que les musiciens n'explorent par les mêmes régions musicales arméniennes, les mêmes styles de musique. On notera, par exemple, l'existence d'un style que l'on pourrait appeler arméno-gréco-oriental, plutôt méditerranéen, avec l'intervention d'un instrument comme le oud, ou alors une approche influencée par des répertoires de chants populaires et des arrangements qui avaient cours en Arménie soviétique, ou bien encore il s'agit presque d'un travail d'archéologie qui exhumerait les traces musicales attestant la présence arménienne dans des régions qui en sont actuellement désemparées. Les jeunes talents que nous présentons —cette année, la chanteuse Alla Lévonian— donneront une idée de ce qui se fait actuellement en Arménie, dans la jeune république indépendante. Claude Tchamitchian, contrabassistesse (France), «trilogera» avec Sophia Domachian, au piano et Simon Goubert à la batterie. Edmond Hoskidian, saxophoniste (France), engagera un duel avec Gaigik Mouradian au kamanchara (Arménie)...

Coeexistent, au même titre, recherche d'expression à partir du terroir musical arménien et désir tout aussi fort de partage, d'ouverture au monde, d'universalité. Il est vrai aussi que les artistes pourront déborder du cadre du jazz proprement dit, vers la chanson ou même la musique contemporaine. Mais les éléments de créativité, d'improvisation, cette façon de traiter les instruments, cette liberté, feront la différence.

Le Festival de Jazz arménien, c'est l'occasion d'écouter des musiciens de haut niveau représentant les diverses tendances du jazz contemporain. Il ne se cantonnera pas dans la présentation de la rencontre du jazz et de la musique traditionnelle arménienne. On l'aura compris, le Festival veut échapper à tout classement.

Si la diversité peut être appréhendée comme risque, le risque peut l'être comme liberté. Dans tous les cas, ce qui frappe c'est l'authenticité des diverses approches.

L'établissement de ce premier Festival international de Jazz arménien à Paris, capitale d'un pays qui a accueilli le jazz, qui l'a tant nourri et produit, n'est pas neutre. Cette première édition de l'**Armenian Jazz Festival** se sent immergée dans une tradition jazzistique persistante, ouverte, forte.

La présence de Didier Malherbe lors de ce Festival n'est pas neutre non plus. Le parcours de Didier Malherbe est fait d'ouvertures successives sur ce que l'on appelle les «musiques du monde». Une ouverture qui s'effectue à partir de sa pratique du jazz et à partir aussi de son instrument premier, le saxophone. C'est ainsi qu'il rencontre sur son chemin le doudouk arménien. Et comme le hasard fait bien les choses, Djivan Gasparian, maître du doudouk, l'invite à participer, au mois d'août dernier, au premier festival consacré à cet instrument. C'est donc après s'être produit devant de milliers de spectateurs arméniens à Gumri et à Erevan que Didier Malherbe nous fera l'honneur d'un concert qui clôturera les festivités, le dimanche 21 octobre.

Septembre 2001

Date à retenir

S'ŒREE EXCEPTIONNELLE
organisée par la
CROIX BLEUE DES ARMÉNIENS
DE FRANCE
AU PROFIT DE L'ARMÉNIE
Vendredi 7 décembre

ՕՐՈՒԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐԸ

ՌԻԲԱԿՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՍԱՍՏԿԱՑԱՆ

ՆՈՐ ՏԵՍԱԿԻ ՌՈՒՄԲԵՐ ԿԸ ԳՈՐԾԱԾՈՒԻՆ

[illegible]

Յուշ նոր էլյոթի մը ունեցան Հակ. 10-ին
 և խաղանքի վրէ 22 կասկածալիքները
 անկ մը գրաքննադատական և որ կը չը-
 րարարուի, և որ կան Պճն Լաւանք
 և զայս խաղանքիդ անդամները: Վկայոր,
 աս Պճն, կը չարաառարկանք անոնց չը-
 րարար, դիտել իրեցինք երեցն զգաւ:
 Ինքները: Անարկէտ, Բիւրեղ ալլան զիմա:
 Ինք մը ունի և և ապօր կը քաղաքներն,
 Իրենց արժողոյ ալլարն կըրեանք առա-
 ւել: ԱՊճն, որեւէ կը կարենի միշտ չար-
 արարար լուծել, ինչեւէ 5 միլիոն
 և որ կը խոտառանք ալլը կասկածալի-
 քներ յանձնադիմի, իրարանք:

ՍԽՈՒՄ

Սկզբնականորեն արևմտեան շրջանը կշեռնէր տեղի կոնսենսան զինեալ ընդդէմ Սեւեան եւ Թալիզանեանի միջեւ, ընդ-
միջեւիցէն յայտարարած է որ տէր-
արածն է Ղար գլուառն: Թալիզանեանի
ընկաւորներն զէջրած են Սխաւանը: Դա-
մապէս զարկ տալով մահախաղանդներու,
Բալտիկ զարտադրախն իրենց ընդդէ-
մ Սեւեան: Մարիկիկի գործած մայրա-
քաղաքն ահաբեկ ժողովրդեանն տն-
քաղած:

Իրանացիական գիտելի վրայ, Բու-
րի գիտած է Իրանական Համալսարան-
ի Լոյսագրութեան Տնօրէնութեան
Կոմ. Բաժնի Դոյզակի Տարի եղած մէ-
կընդէր Եւրո անի գաղտնիկ տարու-
ման ամբիւրեան յարձակումները:
Դոյզակեան թիւն 57 Իրիկներու Թը-
քի շախմատները ինչ դատարարած
իլ Դոյզակեանները, ըսցն, արտաշա-
ստ է ինչեղ ժամուրդներու ամեղ
ընտել Համար Եւ եղարձակել զեղե-
րէն թէ, ըսած են թէ զիւ Երեւան Եւ Իւ-
րոպայի մի արարական որեւէ երկր-
ի Դոյզակեան Եւ Թաքիկ, աւարիկեան
իլ Դոյզակեան գաղտնիկ:

Միայն ի Թղթակիցը՝ Միչէլ Փէրար լը-
տուութեամբ ամբաստանուեցաւ եւ կըր-
նայ մահաւոր զատապարտուիլ: Իրեն հետ
ներթախալուած են իրեն ընկերացող փա-
րիսանցի 2 լրագործներ: Թալիսկաններու
մօտ ափշան զօրքակալութիւնը յապա-

բարձր է որ պիտի դատունը յատուկ
հանձն է կոչվել: Երեւոյ առ զաշխարհ
Եւ Նիւիւ 10-էն ծախարկատէր փող
ներսն մէջ ապառնոց կրկնուի առանց
Նշանագրով (պիտեք) եւ քարովն
Եւ փողովն իրէ կոչվէ: Մուլը Սէր
տարբար է զորմարդկեան որ
կարգաբերել լրտեսական կազմանքն
կրկնէ: Վնէն Քարաբազ, որ արագ
կերպով Արքայանոսն կր մոռն
կազմ պիտուրէ որ պէն ինքան պիտի
տե՛նէ աշխարհը: Է: Վաչագէ էր
կր լրտեսիկը Փառքանոց ինքեան եւ
հայեկեան եւ ձեռք ձեռքու Նամար Մ.
Երբ, պայտ արմախմբուէ:

Հակամերիկեան ցոյցերը կը շարունակեն հոս ու հոն: Ամէնէն բուռն ցոյց տեսիլ ունեցած էն Ճաքարթա (Քոտոնէ) մասնաշրջանայն առաջին երկիրն է՝ եւ իսպառիք փառախել կացուցիական մատուցու է: Յուշաբարները, որոնց մէջ բազմաթիւ կենել, բացառեալնա՛ն եւ. «Էտիօք դեռ չ'Ամերիկայ», « Ամերիկայի եւ Հրեան բուռն ահաբեկիչներն են»:

Ածխախոր (անթրաքս) լուրջ մտահոգության պատճառ դարձած է Ամերիկայի երրորդ անձը, 34 տարեկան մը Հիւանդանոց փոխադրուած է։ Այլ հաստատուած է որ ոճրային պարբերակ, երեք անգիրն ալ նոյն վայրը կ'առաջին։

Որոշումն է շատ արժանազանը հույս
լատենի արժանապարհ տեսերիդներու
դորս Գաթարի ալ. ձեզիս հեռառես
ըր ստիտէ, կասկած կայ որ պազանի հր
կարծիքն էր տուրէն առ իմ քննարկ

*
**

Թուրքիոյ Ազգային ժողովը հրով
տակ մը քուէարկեց որով կ'արտօնէ
ստանահման զօրք զրկել:

ԲԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՎԱՌԱՔԵՆ ԱՏԵՆԵՐ, Հոկտ. 10-ին,
լրակատար ներառեց բնթացքին, հաստատեց 2001 Յունիս 29-ի նպարտմանը՝
տեղի վերաբ, ինչ զվարթելի փոխարին
Երթարի պարտադրելի։ Այլ խոսքով, վերաբ
նր Երթար պատմական հետադարձ
նր կործար նեթարելով նախագահական
կարգադրարարի թեան տեղադրեցան,
որտեղ անձնավորել է։ Պաշտոն կործար
կարգելին ետք, կրկն պատմելի։ Իրաց ա
կարգելին թվէ, Երթար պարտադրար
լրացվել Մայիսին, երբ չուզի պատմ
արդարապես իշխանության չհասնի։

ՆԱԽԱԳԻՄԱԸ ՇԵՐՈՒՄԸ, հերթըր անգամ
լայով ժեթեթ ներուժ շարժել Մորիս Փ
հիմնի, որու փաստարանները զիմած է
հիմնական 92-ամյա դատաբարաբա
ստողըական զիմանի վրայ: Փաղե
1998-ին տասը տարուան րանտարկիութե
նդդատաբարաբա իր «Պարտիկութեան դ
նտիկ» ամսրատամնիկումը:

ՌԻԿԱՆԵՐՈՅ նախագահ՝ Լեոնել Կո
մա չուզեր որ սխալմամբ արձակու
թիվի վրա զոր գայած օդատարին նաբ
նիկ նամակառութիւններ արնէ: Կ'ընէ
նա ինդիլը որդերստի՞նան պէտ
կըմանէ, աւելի մեծ սխալներ կը պատ
կեն: Օդատարը Սեւ ծով ինկած էր իր
Մարտիկներով:

խարար, ՀՀԺ-ի ներկայի նախագահ
Արդու մասնանի հաստատումին: Ան
«Հայկեթուրք հաշտութեան յանձն
քին չորս հայ անգամներէն մէկը
արտախախտութիւնը ունեցած է
հանդիպումէն վերադարձին իրեն
ամէկ հաստատումը ստորագրելու»

Ինչպէս իր տեղեկներէն անցին
Հոկտեմբեր 10-է Տարգարաւորու-
ման Եւ. Արքայականին խառն
անդի իրեն զգուշան ճարտարին
անդի պատահականներէն, ժամու-
նի խաղցողիքներուն հետ ճամբորդ-
ութի շնորհան է, նախ ճամբորդելու
անդի որո՞նք իր պատմութեանը
ճամբորդը ունիք զրաբան կրեալի
տեղու հայտնութեանս այդ նախա-
թիւրէն: Ան կ'սիւն իր այդ յանձնար-
անցներուն ախիւն: Եւ ճամբորդի
բաժանիկը կ'ըսէ, ինչք անձնակազմ-
Ապա իր փորձառնայն այդ ուսուր-
դի ինքնակազման ճարտիկը անձնա-
նախաձեռնութեանս Հոյն եւ եւ
ոչ ոք ամբողջ հայ ժողովուրդը
յայտնելու յաւանքն ունի:

[illegible]

Գրեթէ բարեխրատիկան, նույն
չեւտ մը կ'առնէ Ա. Արզումանեանին
տալալալութիւնը երբ «Տարեանս
թիւները պէտք է համարալիս
պատշաճամբ կը փորձէ սահմանել
զատուած քայլը: Այդ ջնքարկին մ
բնական է որ մերժումի, ժխտումի

ԱԲԽԱԶԻՈՅ ՄԷՋ
ԱՄՆԵԱԿ ՄԸ ՀԱՅԵՐ
ՍՊՈՐՏԱՅԻՆ

Արևախաչ կացութիւնը մայր աս-
կը մասնէ՛կ Հայաստան, զաիդ որ
ամենիւր է՛ն Գողգոթի կրկնի մօտ
զիշխանն արաքածաւը պատանձ
է աստեղան ը Հայկեր մասնաւոր
Բր օրակալի կ'անձ է Աղբ. Ժ
Հօկո. 10-ի կ'հետէ որոն զիշխան
տաքին զոքոքուն նախարար է. Ո
հետ պատանաեանք զայ մասին
հարկ ըր զաւան է ԲՔ իշխանի իշխ-
նաբնէն զարեւելի ԲՔ իշխան է
կայ իր պաշէ իշխանն հետ, ի
յու համար մեղին պատանաբար
սուսանալի, յաւակիւն իշխան
Բնան իշխան է՛րԻճիկ վերոն
շատ չրքախայտն ի գգուն ի որիս
պոլ չկերոն է որոյ տոմս սոյ շատ
գիւ կողմերին սեղ հոտի նոյնիս

ՀԱԶԱՐԱՄԵԱՅ ՀԵՌԱՆԿԱՐ ՍԼ ՌԻՆԻՆՔ

ՇՆՈՐՀԻԻ

ՀԱՅԵԻԹՈՒՐԲ ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲԻՆ

Ճաշյն կամ խոսք, «Հիստորիկ դրամա-
րուս» կը զանաւայ: Մինչ ոչ մէկ բառ այն
մասին թէ ինչո՞ւ այդ «Համեմարախոթիւ-
նը» կը փնտռուի միայն Թուրքիոյ Հետ
յարաբերութեան մարզին մէջ, երբ Հա-
յաստան Աղբրեւանի Հետ ալ այդ որակի
կապ ունի:

[illegible]

Կան պաշտպաներու մէջ ամենէն տե-
ղին է Նաբոյարը թէ յանձնառուութի-
ւոն ինչ, ապաքան զորոնքուհիան ըն-
թացելի Նախկին կողմի ի նպաստ ինչ-
նախորդու իրանաւորութեան է: Պատա-
խա՞նք: Դիւանախոսական փորձե-
թիւնն իրարեկան ինչեղում մը... Հաւ-
տեղեցումը վիճաւոր զորոնքուհի չէ,
զաւորոնքաւ է, որ կարգաւ է տեղե-
լաւութիւնը, տարիներն իւր իշխարաւոր-
մեք: Իսկ ինչեղի ընտրուածներուն
իւր, Նաբոյարին մասին Ա. Աղբոյանեան
չէ փոխարէ մենաբարեւորի տայ:

Պէտք է բանդ որ բառաձայն հոգ հարկ ալ ի մտար մէջնաբանութեան: Բառաձայն րոտալուիթեամբ յառնին ին կարելորակոյն լէտելը: ԱՄՆ-ու այս նպատակին յատկացուած պիտանէն ամէն երեսակաւ: Ինչո՞ք ինքզնուրոյն չափ լայն սահմաններ ունին, «Տաղարամեակներ» տակալու չափ, «Իրկիտով» շնորհիւ այդ «Նուր»ին, վերաբնական ունեցած ենք Տաղարամեայ ազգա- յայն հնունաբար:

Ա. ԹՈԹՈՅԵԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ

ԳՐԱՍԵՆԵԱԿԻ ԲԱՑՈՒՄ
ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ

Սեպտեմբերի կեսերին ի վեր Պոլսի
ըր Գոնուլի Սև ծովեան անտառական գոր-
ծակցութեան Հաստատանի ներկայացու-
ցիչը Արսէն Ասպեան: Ան նախապէս
(Հարց. Գ. Ե.)

(ဇယား-၇ ဂ်. ၆၅)

վան յարաբերութիւններում» աւելցուցած
է ա՜ն :

երևանի «Հայկական Ժամանակը» թոշ
ուրերուն անընդմեջամբ գրած է թէ
Հայերն սպանութիւնը հետեանք եղած
ուռառան եւ չէջնական ուժերու կող-
մէ կատարուած ոմարկոնումներու եւ թէ
Դոսիւս նպատակը կը հետապնդէ վառ-
ջարակցելու հայեւորացական յարա-
նութիւնը։

Réservez au plus vite au numéros de
téléphone suivants :

- 01. 42. 36. 33. 73 (la journée)
- 01. 46. 58. 03. 17 (le soir)

Ի ՅՈՒՆԵՍԿՈ

ՄԱՐՏԻՆԻ
ՈՒՆԵՍԿՈ - ՄԵՐՈՐԻՊ ՄԵՆԱՐԿԵՐԻ ԿԵԳՐՈՒ

Մարտիկի Մրցույթ Բուլղարիայի Մայր
Եկեղեցու Օժանդակ և Առնաճառական
70-րդ տարեգիծ

**CROIX BLEUE
DES ARMÉNIENS
DE FRANCE**

La Section «HELEN PUZANT»
d'Alfortville
organise
UN

DINER - DANSANT

au profit de ses œuvres
tant en Arménie qu'en France
le Samedi 20 octobre à 20h30
Salle des Fêtes, rue Voltaire, Alfortville
avec l'Orchestre GAIDZAG'S
et attraction sportive...
Renseignements et réservations :
☎ 01 43 76 55 89

**ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ
HAMASKAÏNE**
Փ Ո Ւ Ջ

**ԳՐԱԳԱՆ
ԵՐԵԿՈՑԻ**

Հինգշաբթի, Հոկտեմբեր 25, Ժամը
20-30ին Պարիզի Հայ Մշակույթի Տան
մէջ 17, rue Bleue — 75009 PARIS
ՀԱՅՐ ԶԱՐԻՐԻՆԻ, ԳՋՏԻԻՆԻ
(Ս. Գալար, Վենետիկ)

կը ներկայացնէ
Մովսէս Պաշտմանի Գերբի Հատորը
**«ՄԻՆՁԵԻ ՎԵՐՋԻՆԸ
ԱՐԵՆԻՆԵՐՈՒՆ»**
Գերեման երկրորդի առարկան:

**ՀԱՅ ՄԵՆԱԿՈՑԻ
ՇԱՐԱՐ**

Բաժնատերերին
Հայ Առաքելական Եկեղեցույ Ժամը

ՄԵՐՈՐԻՊ ՄԱՐ. ԳՐԳՐՈՐԻԱՆ
Հայրապետական Պատուիրակ
Եկեղեցական
Երազայի և Շուշուի
Հայ Գրիկ և Գրականութեան Մտեղծութեան
Մեթոդիկ Մեթոդիկ Մեթոդիկ

ԳԱՐԵԳՐԻ, ՄԱՐ. ՊԵՐՋԻՆԻ
Առաքելային Գրականութեան Հայաց
Հայ Մէջի Մեթոդիկ ու Զարգացումը

ՀԱՐԱՆԻ ԵՐԱՐԻ, ՉԱՐԱՐԻԱՆ
Հայրապետական Պատուիրակի Փոխարին
Լիան Եւ Շրջակայի
Երեւանի Առաքելական Եկեղեցու Երեւանի

Շարաք, Հոկտեմբեր 20, Ժամը 20-30-ին
Մայր Եկեղեցույ մէջ
339, avenue du Prado, 13008 Marseille

Մուտքը ազատ է :

**“NAVASART”
à Asnières**

Pour son action liée à l'enfance,
La section d'Asnières de la CBAF
vous invite à un
**SPECTACLE
EXCEPTIONNEL**
avec l'Ensemble folklorique
“NAVASART”
de retour d'Arménie.
au Grand Théâtre d'Asnières
le Samedi 20 octobre à 20h30
— Billets : 100 F. et 120 F.
en vente auprès des membres de la
section, dans les MCA de la région pa-
risienne et sur place.
Mise à disposition d'un autocar au
dépôt de Paris.
Pour plus d'information contacter :
— Mme Kaichian au 01 56 04 19 89
— Mme Himinian au 01 40 11 19 33

CENTRE CULTUREL
SAHAK MESROP
Séminaire Culturelle Arménienne

CONCERT
Arménouchie SEYRANIAN

Soprano
Soliste
de l'Opéra d'Etat d'Erevan — Arménie
Au piano JULIETTE YILMAZIAN

•••

Rouben ELBAKIAN

Ténor
Soliste
de l'Opéra National d'Arménie
Au piano GRIGORI ABRAMIAN

Vendredi 19 octobre à 20 heures 45

En la Cathédrale Arménienne
339, avenue du Prado — 13008 Marseille
Tél. : 04 91. 77. 84 70

**SECTION D. MISSAKIAN
de SEVRAN LIVRY**

Après le succès remporté par le réveil-
lon de l'an 2000, nous vous invitons à
nous rejoindre à Bellefontaine pour fê-
ter la nouvelle année.

— • —

SOIREE DANSANTE
organisée par
**La Section «TER-DAVIAN»
de la Croix Bleue des Arméniens
de Chaville**

le Samedi 27 octobre
A l'Atrium de Chaville
3, Parvis Robert Schumann
avec la participation
de l'Orchestre GAIDZAG'S

Au programme :

Komitas — Gounod — Puccini —
Verdi — Tchaikovsky...
— Participation aux frais : 100 F —

**Centre Culturel
SAINT MESROP
A PARIS**

Conférence - Débat
avec projection de diapositives
sur le thème :
**AGRICULTURE, FORÊTS
ET ENVIRONNEMENT
EN ARMÉNIE**
présentée par
JACQUES PERIGAUD
Ingénieur de recherche
au Muséum National d'Histoire
Naturelle
et
VINCENT TARAKDJIAN
Technicien forestier
à l'Office National des Forêts
le mercredi 17 octobre à 20 h 45
au 10 bis, rue Thouin, Paris V^e
Me Cardinal Lemoine, Monge
— Entrée libre - Cocktail —

Imprimé sur les Presses
du Journal «HARATCH»
83, rue d'Hautville, 75010 Paris
Siret : 571 027 317 000 15
Commission Paritaire : N° 55935

**Séjour
du 28 décembre 2001
au 2 janvier 2002**

Un accueil familial et une ambiance
arménienne vous seront réservés.
Diner et soirée dansante
pour le réveil.

Date limite d'inscription : 30 Novembre
Réservez au plus vite au numéros de
téléphone suivants :
— 01. 42. 36. 33. 73 (la journée)
— 01. 46. 58. 03. 17 (le soir)

— • —

Date à retenir
SOIREE EXCEPTIONNELLE
organisée par la
**CROIX BLEUE DES ARMÉNIENS
DE FRANCE**
AU PROFIT DE L'ARMÉNIE
Vendredi 7 décembre

Տիկին Էլիզ Աւետիսեան,
Տէր և Տիկին Օմիկ Աւետիսեան,
Տէր և Տիկին Վարդան Աւետիսեան,
Տիկին Նուր Թիկալ՝ Տէր և Կարապետ,
Վարդան և Գայանէ,
Անթրիս և Վիկի,
Էմիլ և Ինէս,
Տէր և Տիկին Սերբ Աւետիսեան

և ընտանեկան բոլոր պարագաները
խոր ցաւով կը ծանուցանեն իրենց ա-
մուսնին, չոր, մեծ-չոր, կորստ և աղ-
գակները:

ԿԱՐԱՊԵՏ ԱՆԵՏԻՍԵԱՆԻ
մահը, որ պատահեցաւ Հոկտ. 13-ին,
78 տարեկանին:

Յուշադրարկութեանը կը կատարուի
Ջորջթաւի, Հոկտ. 17, Ժամը 15-ին
Սեպտեմբրի Վարդապ. Ս. Մալ Լիկեցիքի
31-33, rue Saint-Just, 95400 Aomville
ուրիշ Ժամերը կը գործադրուի Մարտիկի
գերեզմանատանը ամփոփուելու համար
ընտանեկան զամբարանը:

Մահացող շատացողներին կը խնդրուի
ներկայ իրեն աղջկանցով:

«ՅԱՄԱՆ» - Միջ ցաւակցութիւնները
Տիկին Ա. Աւետիսեանի և Գալանիկան:

301-2001
L'Association Culturelle de l'Eglise
Apostolique Arménienne de Paris
et de la Région Parisienne
organise
deux cycles de conférences
du Vendredi 23
au Dimanche 25 novembre
et
du Vendredi 30 novembre
au dimanche 2 décembre
à l'occasion du 1700ème anniversaire
de l'Adoption officielle
du Christianisme par l'Arménie

ՇԱՐԱՆԱԿԱԼԻԷ
Հայկական Աղաքապետական Եկեղեցու
Քիւնի Վարդապետական Եկեղեցու և Հե-
տադարձու Վարդապետական Եկեղեցու
Տէր և Տիկին Քիւնի Եկեղեցու 5000 Ժր.,
Ուր 3000 Ժր., Ուր 2200 Ժր., Իւկիլ Ռու
2000 Ժր., Կարգաւորական 1500 Ժր.,
Տէր և Տիկին Քիւնի, Ժամը 20:00-ին
Տէր և Տիկին Տ. Սարգսեան, Տէր և
Տիկին Նուր Եկեղեցու, Պր. Գալանիսեան,
Պ. Ռաֆայէլ Անուան Հայրապետական Քիւ-
նի, Տիկին Աղաքապետական Սէմֆու 700 Ժր.:
(Շար.)

(Շար. Ա. Էլիզ)

ապա, աղջկան Քիւնի Եկեղեցու խնդրուի
առաքելական Կրօնը և հանրապետական Ժր.
8810 նորամանկու ժամ, կը ծանուցանուի
տեղերի 14-ի իրիկուշը: Շարագիւնները
պէտք է վաւերացնեն այս նոր Քիւնի Եկեղեցու
Քիւնի:

ԱՐԵՎԱԿԱՆ ՄԵՋ, բուն կրօնի կը
չարտադրուին և Արաքսեանի Կրօնի Եկեղեցու
պարտին կուրի աշխատանք իւրեանց կրօնը,
ինչ զի, այսին վարդապետական Եկեղեցու
բանակին: Շարագիւնները 15 վրացի և
չէկէ մարտիկներ ժամանեն:

ՊԻՆԵՐԻ ԵԿԵՂԵՍԻ Եկեղեցու Կրօնի
14-ին որ իր երկիրը ինքնակա կարծի
սեղուկան մը պէտք ունի, զի ինչու
համար ԱՐԵՎԱԿԱՆ Եկեղեցու Եկեղեցու
թող ծագած տեղական տաղանքին
համապատասխան ընդհանուր ցնցումը պիտի
զգուշ գտնուի Քիւնի, տեղական տեղական
Կրօն և ինչ Կրօնի ինչպիսի պէտք պի-
տի ունենանք ըստ ի նախապատեւար
հարցադրուի, որ ինչպիսի: Քիւնի
սովին իր աղբիւր 50%-ը կրօնացեան
և աղբիւր թողանք և կը կատարուի,
Քիւնի կը պարտադրուի իրաւանքու,
Քիւնի նոր ծագած և կրօնական:

ԱՐԵՎԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՍԻ, Եկեղեցու Եկեղեցու
նորամանկու ՄԱՐԵՎԱԿԱՆ Եկեղեցու Եկեղեցու
առաքելական Կրօնի Անանի Եկեղեցու
առաքելական համար, Գալանի և Ռուսան,
առաքելական տեղական Կրօնի Կրօնի
ընտանեկան մը, ինչպիսի որ 1995-ին ինչ
կը Կրօնի ՄԱՐԵՎԱԿԱՆ Եկեղեցու, կը 7000 Հոկտ
հարցադրուի Սեպտեմբրի և 1994-ին աղ
ՄԱՐԵՎԱԿԱՆ Եկեղեցու Կրօնի Ռուսանային ա,
գաւ աղբիւր ընդառնանք:

CDCA

**LANCMENT DU PRIX
DU CDCA**

Communiqué

Le CDCA lance un prix qui récompenserait l'auteur d'un travail universitaire ayant abouti à l'obtention d'un diplôme durant l'année 2001.

Ce concours, ouvert à toutes les disciplines, récompenserait les meilleurs travaux dont le sujet porte, directement ou indirectement, sur l'Arménie ou les Arméniens.

Toutes les disciplines sont concernées: histoire, géographie, sociologie, économie, science de la vie ou de la terre, arts, sciences politiques, sciences physiques, droit, littérature, psychanalyse, architecture, cinéma etc...

Prix?
Trois prix ainsi qu'une possibilité de publication, récompenseraient les meilleurs travaux :
— 1er prix: 2300 euros (environ 15090F)
— 2ème Prix: 1500 euros (environ 9800F)
— 3ème Prix: 765 euros (environ 5020F)

Pour qui?
Tout étudiant titulaire d'un diplôme Bac+3 (niveau Licence ou équivalent) jusqu'à Bac+5 (DEA-DESS ou équivalent).

Type de document?
Tout document rédigé en français ou en anglais ayant donné lieu à la délivrance d'un diplôme par des organismes d'enseignement français : rapport de stage, mémoire, document de fin d'études, film etc...

Jury
Un jury pluridisciplinaire composé de chercheurs, professeurs et universitaires déterminera les trois œuvres jugées les meilleures tant sur le plan de l'originalité du thème que de la forme.

Inscription, remise de documents et des pièces justificatives :
avant le 31 janvier 2002.
Remise des prix: 1er mai 2002.

Règlement et formulaire d'inscription à retirer auprès du Comité de Défense de la Cause Arménienne (C D C A), 17, rue Bleue, 75009 Paris.
Tél. : 01 44 83 07 02

Règlement du concours disponible sur
<http://www.cdca.asso.fr>

Paris, le 24 septembre

ՕՐՈՒԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐԸ

**ԱԾԽԱԽՏԻ
ՄՂԶԱՒԱՆՋԸ
ԿԸ ՏԱՐԱԾՈՒԻ**

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ
ԻՌԾՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
ՀԱՄՈՋԻՉ ՉԵՆ

[illegible][illegible]

Տրանսպէ Արտաքին նախարարը՝ Չ.
Կարան չտո՞ւ գրացած է և տեղւոյն իր
գրասենյակիցն է՛ւտ, տեսնուած են ԱՖ-
րիկայի տարի նախկին թաղապետն է՛ւտ,
ճէ տարեկան, որ վերտախն միապետութիւն
նախապետը միայ չունի, բայց, խոր-
հուրդը ևս չունի չունի չունի չունի չունի

շակարգը որ պիտի յաջորդէ թախապանե-
րուն պէտք է համալսման երկրին ցեղա-
խումբերու ափսոսելիքը»։ Ինչպէս կը
տեսնուի ամէն մարդ սկսած է ապագայ
կերտելու մասին խօսիլ...

Տեղւոյն վրայ, Հիւսիս Զինացու-
թիւնը, որ տեսակ-տեսակ ցեղախումբե-
րու (տաժաժնայ) համախմբում ժնն է
յարձակման անցած է զգալի Մալաթ-Է-
Շարքի՝ որ Թալիզաններու բերդը կը նը-
կատուի:

Լոռույնի մէջ, ընդունելով Արաֆաթը,
Թոնի Պէթր ալ արտայայտուեցաւ ի նը-
պաստ պաղեստինեան Պետութեան մը
ստեղծման:

Գ Ա Ն Ի Մ Ը Տ Ո Ղ Ո Վ

[illegible]

ԵՐԵՎԱՆԻ, 2008. 16-ին, հանրա-
նայն մարդկ սպասարկութիւնները գործա-
նելի գիտած չէին, զգալի կերպով խան-
գարելով երկրի բնակչանոն կենսը:
Հարմարեց գլխաւորաբար կը վերաբե-
ռէր փոխադրամիջնակներուն, մասնաւոր
պարկիւրներէ, մէկը ու հարակից
բնակիչ մասերուն միասնակցեան շար-
ուումին: Պահանջներ չեն փոփոխել, կը
կարծէրէն աշխատանքային կարգիւ-
նարան, աշխատանքի պայմաններու բա-
նակարան, հանգստեան իջեալի: Գործա-
նելի 24 Ժամուան համար Եր միայն:

ՀԱՅԻՐ, մայրական սիր, երբեք չառաքար
կործանեց. ասե՛ք, չճարտեցի՞ք,
չպե՛տե՞ք արտաշատյան իրենց գեղջու-
նի խորքեցեղան քանակի Հեղորդի
հեղձուկան յոթ օր, աչքին՝ Շոգո
5-ին: Բարսեղի փայտաբերդ ստրկույա-
լից իր սեղի տալ իմացալորի Տեղա-
յան ի իր փառաբանի մարտ Տառն-
իկի, որտե՛ր իր պատճառով օր թի՛նք
սուռն Պաղտատեցեղան պարտադրուած
Համաժամանակները: Այ՛ Տրամադր-
իկի ետ, Տարք, ինչ 76 տարեկ հո-
ւան 120-ի քրոջ՝ Բայց, այ՛ երկու
ժամադրամերի կրանա մարտ խախտել
իմա՜տանի մեր ի մոռոյ տալ խա-
տա՜րանք ստանալիք: Իր թուօր օ Հա-
տան ՍՊ օր պատճառախախտելու ապա-
ռա՜նքներ իր միտ՛ Տառաբանիկի Իս-

ԱՐԺԱՆԹԻՆԻ ՏԷԼ, ԵՐԵՎԱՆԻ ՄԱՐԶԻ
ՄԱՐԶԱՎԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՐԵՎԱՆԻ ՄԱՐԶԱՎԱՆՈՒԹՅԱՆ
ՄԱՐԶԱՎԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՐԵՎԱՆԻ ՄԱՐԶԱՎԱՆՈՒԹՅԱՆ
ՄԱՐԶԱՎԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՐԵՎԱՆԻ ՄԱՐԶԱՎԱՆՈՒԹՅԱՆ

ՄԱՀ
ԻՐՈՂ ՀԱՅԿ ԽԱԶԱՏՐԵԱՆԻ

Հովհ. Բեկյանը, երեսնամյա էլ էր ծանոթ
հայտնի կերպով և զորոգ. պատմության
ընթացքում Հայկ. Պաշտպանության
կողմից 1925-65 թթ. Մոսկովյան Պաշտպ.
մեթ. և Երևանի Մոսկովյան Պաշտպ.
պատմության Տեղագ. 1950-65 թթ. և Ս.
Հակոբյանի գլխավոր խմբագր. (1964-65)
ՀՀԽՍՀՄԽԻ Չարյան թերթի խմբագր. և
Կրկ. 1971-75 թթ. Մոսկովյան և Հայկ.
Պաշտպանության խմբագր. կողմից
ՀՀԽՍՀՄԽԻ խմբագր. խմբագր. և
խմբագր. խմբագր. խմբագր. խմբագր.
գր. ինչպե՞ս Տեղագ. 1975 թ. Երևան
1967-75 թ. 1968-75 թ. մյուս Տեղագ. 1975
(1972). Արտատպ. (1975), Կառավար.
(1978) Երև. Երև. :

ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԽՈՐՀՈՒՐԴ
ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ
ԵՐԵՒԱՆԻ ՄԷՋ

[illegible]

U U v

**ԺՈՂԵՓ ՊՕՂՈՍԵԱՆ
ԸՌԵԻՏՈՒՐԻ
ՆԱԽԱՐԱՐԻՆ ԿՅՈՐԴ**

Միացեալ-Նահանգներու նախագահը Ս
պետուրի նախարարութեան կողքը նը
շանակած է Ժողէֆ Պօղոսեանը, պատ
րաստութեամբ գլխաւորապ, որ իր նո
պաշտօնին գլուխը պիտի գրադիր առե
տուրի զարգացման ճարտրով:

խորտ ուժը կը դառնան ևս երկիրն ճակատաբար՝ ՏՀ Լուսինայ այլևս անհնար՝ կախում ունի, հրուսուցուցած ըլլալով՝ ևս մեծամասնութեանը։

ՎՐԱՄԱՆՆԵՐԻ ԱՅՈՒՄՆԵՐԸ միջև զիստ քրտապարտաւորութեան մէկը մնալով՝ ըրալ կը ձգէ, Ամէն ինչ զերկաւ, երկուցի։ Տ-ին ՄԱԿ-ը՝ դժուար փոխադրութեան կը փար անտեղեկ ևս անիէ ի վեր, կրիտիկներ կը շարունակեն Արիւստիկայուն ևս չուրք 2000 մարտիկներու միջևէ տրտել մէջ մէջ։ Զինքը և Արիւստիկայէն վրտապարտ մը Գաղտնիք Լուսինայ։

ՉԶԷՆՐԻՈՑ մէջ, ապաւոր 20 մարտին եւս ինք թաղապետինը սպաննւած են, ըստ մամուլի ռուսական զործակալութիւններուն, մինչ անկախապէս ՉԶԷները կրեն թէ 32 ռուս զինուոր սպաննու են:

ԱՄԵՐԻԿԱ մէջ, 11 քաղաքացիութիւն սպաննու են, Նոյս. 15-ին, իրաւաբանական, մէջ քաղաքը ինչպիսիք երկու չափերն ալ մարթնու են թիւս. 19-ին:

ARATCH

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE FONDE EN 1925

DIRECTRICE : ARPİK MISSAKIAN

83, RUE D'HAUTEVILLE — 75010 PARIS

TEL : 01 47 70 86 60 FAX : 01 48 00 06 39

E-MAIL : jharatch@aol.com

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա : Տար. 1.400 Ֆ. — Վեցամսեայ : 725 Ֆ.

Արտասահման : Տար. 1-650 Ժ. (Ավելիօրեայ առաքել)

բարեկան առաքում) — 2

C.C.P. PARIS 15069-82 E

ԱՌԽԱԶԻՈՑ ՀԱՐՑԸ
ԵՒ ԹՈՒՐԲԵՒՎՐԱՑԱԿԱՆ
ԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Արքայադպե խնդրելով արձակուրեանք ըստ
տարեկան Բառապատման-Կրտսեան ար-
ժակ ժամանակ սկսած և զրկելով Գառն-
չիկ Անարայն: Անոր Կիսարո պատմա-
ցոյց այն թ որ Կիսարոյն պատմա-
կամ և Կրտսեանքը ստանալով իր
տպարուրութիւնը ստեղծելով իրոյ, այ-
լիս կրնայ էլնել առաքելութեան իր
Հառաքելութեանը, ԱՄՆ-ն Արքայա-
տանի միջամտութեան անոն ջարդ մը
զինել: Այդ կարգի քաղաքացիական և զոր-
կառեան հետեւեցողներէ մասնաւորապէս,
Անարայն Հրապարակ և Կրտսեանքի Ար-
տաքին զորքերու ճարարարը Միւնայը
բերելով: Իրեն Հետ սեռեցիկներ
Քուրք ճարարար Ի. ձեռք Գառնչիկ
Է-Յիլիքի Հետ ընտանիք և Զիքի և Ին-
չիկ Իր տեղեկները Հոկտ. 15-էն Քուր-
ժամուր, ձեռք Միւնայըրեւելի և ձեռք
Է-Յիլիքի տեսեցիւր, բերելով և, ԱՄՆ-ն
Հետ շտաբներու ետք, Կրտսեանքի ջո-
րակցի կանգնելու և արարձակութեան
տեսեցիւր զարապտի կանգնելու երկու
սրտանով տրուած և, ստալիքը երբեմն
սերտ զորքեանցիկներէ մը և, ապա-
ստեցիւր Գառնչիկ արքայադպե Բուր-
ճիկ, ԱՄՆ-ն և Կրտսեանքի զինե-
լիկներով: Նոյն ընդիմ զորքեանցի-
կներէ Բուրճիկ, Արքայադպե և Կ-
րտսեանքի զինե:

Թուրք մամուլը կը տեղեկացնէ թէ վըրայի յախարարը զոհոճանակութեամբ բաժնուած է Անգլաբայէն, ուրիշ թէեւ իրեն յանձնարարուած է նաեւ հաշարեկէշներու ապաստան տալու տպաւորութիւնը ստեղծելու կարող ընթացքէ խռստիվի, թիբաւ չլլալու համար Ռուսաստանի հակադէպութեան:

Վրաստանի արեաթական հաքքը բա-
նիքը ստառն է 1991-ին իր խորհրդային
Հանրապետությունների լադիքորդար սե-
կախությունների հոհոյանքին ու Միությունների
իր թաղաքային Բրեթերախոս ուղի հերկերի
հաղթարդ լեկ ժադրն էր, անկախություն
հռչակելու հոնք թաղաքային: Յադրու տա-
րի Օրդաստուն 16-ին Վրաստանի զորքեր
հրաառադրելու մասն ժադրն անաղաղա-
բարդ Միություն: Չէլեններ զորալիկ ե-
ղան Բրեթերախոսն ու 1993-ին Վրաստանի
զորքերը դարառնում էին կեղեմն: Աղի կե-
ղեմն ժադրն մասնաառն էր Թալերախոսն
9500 հաղաթա խաղաղ ժադր:

Վրաստանը ճանաչ կազմավորվեան դարձան գտնել, 1993-97 տարիներուն սիրաւա-
հանիլ Ռուսաստանը որ Օ-Ֆ-Ս-Մ-է-է-
չլինալիս մէջ զօրք փոխադրել ճան:
Եւրոպայի կը ծրագրէր խաղաղութեան
դիւ ռուէն օգտուի, Արեւիկական կիկի
լիւրագրական տարածքի վերաբերու ճամար
նա տար փոխադրէն յօտարեցու իր գիւ-
նաւան շուրս փոխադրել Ռուսերուն
գործածու յոյս յաւանդու:

Վերջին զարգացումներուն պատճառ
 եղան Գուտերի ինքնին բախումները, վր-
 ացաբնիկներն են Արևաշատում միջին: Այդ
 ինքնին հոգեդերմունքն էր միջախարչը զօ-
 րմոր մըն է: Թիֆլիսի Ռուսաստանի առ-
 ևտստանից որ վրացական զիւղերու որմ-
 անածուծումն համար օգնած է Արքայաշա-
 րուն են շրանաւոցն որ երկր անդին են
 իրեն խաղաղաբար էր ուսուիր: Մինչ
 Մուսուխ էր իրարին վրաստանի առ-
 ևտստանից շէշն անձնատղականներու:

Ռուսաստանի նախկին վարչապետ Պրեմիալով ալ ներթիւն ձախն արտայայտըւելով ըսած է թէ սխալ է Ռուսաստանի չէք վրաստանի հետեւած ուղին եւ թէ իր երկրրը թաղլ արտի չտալ որ Թիֆլիսի նեցուով Չէչեններ գործունէութիւն թաւալեն նաեւ Չէքըզներու եւ ալ արտ-

ՈՂԵՒՆԻ ԿԱՏԱԿՆԵՐ

ԱՐԱՄԱՅԻՍ ՍԱՀԱԿԵԱՆ

Ջերմակ բաղադրում ձեռք ջրադուրեց։
Երբ կենս սարսափաբար ներս մտաւ ևւ
յն աչք լինեալով գտաւ, փորձեցի վի-
ճակը մեղացնել, կատակեցի։

— Ողբեր աշխարհի ամենազեղեցիկ կը-
նայի, Սրանցի յետոյ մի ձեռքով եւ զը-
կայի քեզ...։

— Հայդի ձեռք, հայդի...։ — Հեղեցի
այ...։ Երկուսը ձեռք չաւ էին դրկում,
որ չիտ մէկով գրկեն...։

Երեանի թիւ 189 զարդոցի տօնքին Համ-
քի փառածանն ինձ ստաց։

— Լուսանկարուցի Սեւակի հետ՝ մա-
նացաւ։

Լուսանկարուցի խմբին ինձ մի մահա-
նայի։ Այն օրում եւ մեկ հետ լուսանկար-
արուցի։

— Անկի լաւ է իշխանութիւններու հետ
լուսանկարուցի...։ — սարսափած խո-
նար խոսեցաւ...։

— Անժժ մեղի, — սասցի Հայաստանի
խախտի իշխանութիւն մի քանի ներկա-
պագայի...։ — Երկրի քաղաքներ։
— Ինչո՞ւ էք ամօթաբար տալիս — գործա-
նալ նրանք — փա՛ս ևս ներ քաղել...։

Երեկեղ լիզուական սխալներ արե՞լ
էք — զարցնի ինձ։

— Այո՛, Մէկ անգամ հանդիսարար մի
գործ, փրկան տեսել ժաշարացոյն վար-
պետան, սասցի ժաշարացոյն ծայրա-
պետ, իսկ մէկ անգամ էլ Նարանկի
խմանով ծորապանիներն փրկանով ա-
տեն Մէկ քարէն մըրմանու սասցի՝ Մէկ
նկր արժանացաւ...։, որը նոյնպէս հա-
մարուց կատակ...։

Մի լինիք ճարտարացու, որ գրադուրե՞մ
եւ աշխարհ դոյզի առեւտրով։
Մի խաղաղ լիզեցի մի գլտամուկիւն։
— Երկրորդին լինիլուհան ստան է-
մէկ ամառ է՝ ամառանցիկ եւ, պար-
զուցի՝ ամառան խմիլիներէ մ...։

— Մէկը թէ ամառանույցու անար աշխարհ
սին չի հաւան, հարցան է լինիլուհան
Երբեքն իտում էր ինչ — որ անշարժ
դոյզի մասին, բայց ևս չէի հասկե-
նում...։, — վերջիլում է լինիլուհան։

— Գիտութեան ո՞ր միջոց է առաւել գոր-
դանում Հայաստանում, — հարցրին ար-
տաճամբանում։

— Հնադարական պեղումները... պա-
տանախանքի։

— Այո՛ նախէ՛ք փողոցներում անուղի
փրկուց մարտիկանքներին։

— Արե՛ւ էք որեւէ քան, որի համար
դիմում էք... — հարցրին։

— Այո՛, Մի անգամ, այլապէս հիւրեր
էին եկել մի անգամ, գրադան նստած էր
կողքի, սասցի, Վերալիս եւ, որ այսպիսի
եւ իմ քարկում Թուր, Ֆրանսային, Թու-
սայիցին, Յոյնը եւ... իմ գործան, ին-
չորս։ Այնուհետեւ սասցի, որ իր գրադ-
ան իմ խաղաղին ստան էր՝ Վերալիս Անու-
նիլի...։

Մի ամառ խաղ մնաց։

Գրող Թուական զԵւապարանքին հարցրի
ժե՛նէ է անում ԳԵՒԱՅԻՍ ՆԱՐԵԿԱՆԵԱՆ։

— Որում էք նորից գտալիք, — սասց
զրուց, — բայց չէ ուզում։ Ասում էր՝
մեռաւ ևս, ամառանցիկ՝ գտն էր գրու-
ցին։

Հնադարում եւ ստան է ՎԵ՞, ինչո՞ւ գր-
ուցիւմ...։

— Հարցանքի սակն ինչ էլ կ'ուտե՞...
պատանախանքի մեք։

1992 թուականի սովի տարիներին ինձ
և, տիկնոջ հարկերին Լու — Անճրուր։
Ուսուցանի Հայկին Սերոբայի սասց։

— Ան խաղաղ Դ տանակը, զու՞ք ո՞ր
տեսակը կը նախընտրէ, կուտե՞՞, թէ
ստանդ կուտ։

— Հայաստանցի սակն ինչ էլ կ'ուտե՞...
պատանախանքի մեք։

ԵՄԵԱԹԱԿԱՆ ԱՆՈՐԱԿ

ՀԱՅԿ. ԿԵԱՆԻԲԸ ԼՈՍ-ԱՆՃԵՐԼԵՍԻ ՄԷՋ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՆԳԱՆՈՒԹԱՆ

10-ԱՄԵՐԻԿԱԻ ՆՇՈՒՄԸ

Կեանէլի մէջ, Սեպտեմբեր 23-ին տեղի
ունեցած է Հայաստանի անկախութեան
10-ամեակի տօնախմբութիւնը, կազմա-
կերպութեան իմ Սերոբայ Մշակութա-
յին Միութեան, ներկայ եղած են չորսը
հինգ հարաւ Հայեր։ Ձեռնարկը եղած է
նաեւ, զարգացիւթեան արտասպանութիւն
ը Սեպտեմբեր 11-ի աղետանքներէ։ Աս
այլ, տօնախմբութեան մասնաճեւած են
նաեւ, թաղապետութեան խորհրդի ան-
գամներ, ասիականութեան եւ հրէշեկնու
ներկայութեան։ Հանդիսութիւնը վա-
ր է Ստեփան Յովսէփանէ։ Հոգեհան-
գրական պաշտօն կատարած է Հայաս-
տանի ու Յայկին անկախութեան պաշ-
տօնի նախատանգած Հայերն, ինչպէս
նաեւ Սեպտեմբեր 11-ի աղետներ գոհու-
նելու յիշատակին։ Ոտք ստան են Սեպ-
տեմբեր (հայերէն) և Յարութ 88-ը Դա-
ւիթեան (անգլերէն), ինչպէս նաեւ ասի-
ականութեան եւ հրէշեկնու ներկայա-
ներ։ Ամբողջ օրը զործարկած է գե-
պարտանախանքի յայտարար մը։

Նորթիւն Համալսարանի արահին մէջ,
Սեպտեմբեր 23-ի, իրիկունը, տեղի ունե-
ցած է Համալսարանի, ժուլիցի պարա-
լունման երկուրթը, որում ներկայ եղած
են 500 հոգի։ Յայտարարութեան եւ ձորս
Պաշտօնին։ Ոտք ստան է յանուն վար-
չանքին Արցախի Պաշտօնին 30 հոգի-
նայ պարտաւորը ներկայացուցած է Հայ-
կապի ժողովրդական եւ ազգաբնակից 26

ԴՈՂԵՒՆԻ ԿԱՏԱԿՆԵՐ

ՍԱՄԱԹԻՈՅ (Պոլիս) Ս. Գեղարք եկե-
ղեցի մէջ, Սեպտ. 3-ին, կատարուած
է մասաչուսեթեան Վարդապ. Ս. Յուլի
տանին առթիւ։ Երեկոցանա արարու,
զուրկներէ ետք, տեղի ունեցած է Սերոբ
նկարան մը, զոր բացած է մասաչուսեթեան
նկարանի անդամները՝ Արեւ Երեմիան։
Ապա, Թարգման Մարգարիտ անդամներ
Գեղարք ետեւը բացառութեան մասին
է Երեմիան։ Նաեւան զարգանք մասին,
որու սանկարութիւնը, այս առիթ, 500
է։ Իր նախատեսել 150 միկաւ թըքա-
կան ուղիկը բաց մը։ Հայաստանը շար-
ունութեան է յառաեւ միջնորդի մը մէջ
և, Պ. Նորայեան հարկաւոր է ներկաները
կատարուի իրենց պարտաւորութիւնը։
Նորի կարգադրանք են ծանօթ քարեկան
կարծիք կողմէ կատարած մեծաբանի
նուրեկներ, որանց զուգոր կը գտնուէր ա-
տկապետ Արեւ Երեմիան։ Մատարան,
պէս, մէկ մասուան ընկալանքի ապաշո-
ւած է զոհանայից։ զուամբ մը։ Վերջու,
արդիան, Մերայ պատրուաբ արտա,
ստան է Հուսի Բանքը։

պարեր, զեկապարտութեան պարտաւոր
հարկերն Հայապետութեան։

1700-ԱՄԵՐԻԿԱԻ ՏՈՒՄԱՐՈՒԹԻՒՆ

Հոյիլուտի Ս. Նարայեան Երեկոցայ
մէջ, Սեպտեմբեր 12-ին, տեղի ունեցած
է Հայաստանի մէջ քրիստոնէութեան պէ-
տական կրօնը հռչակելու 1700-ամեակի
տօնախմբութիւնը, չո՞ք քաղաքական ներ-
կայութեան։ Բացառիկ կատարած է Վե-
րին Բաշտանայ Ստեփան։ Բաշտանայ
է Բայ Ս. Յանգրեան լիզուով քրիստո-
նէական հասարակ փրկարարութեան անը-
քաշուցութիւն։ Փնդարկաւանակ յայ-
տարարին մասնաճեւած է Գիտական լա-
լունման, կրթականայ վարժարանի աշա-
կ, կրթական երգչախումբ եւ երգչուհի Ա-
նատիան Ծանապարան։ Փակման խաղը
նարանքած է աստեղծու Մուշեղ Յովսե-
փայան Մարտիրոսեան։

ԼՐԱՏՈՒ

ԹԻՒՆ 17 ԻՍՅԻԷՆ

ԵՐՈՒԱՆԻ ՕՏԵԱՆ

ԳԼՈՒՆ ԺԺ.

1914 ՅՈՒՆԻՍ 14

Այս վերջինն ալ կարծեցալ վատապէն
Երեմիան փրկելու համար յետուն ուղի
մնաց։

Փանի մը փամուսնի մէջ հարկեր ինձուն
ոսկի լաւանակ է պարտանան համար, —
Խոսեց Ստեփան։

Եւ հիտուն պէս ինքներին լաւաւ։
Սերոբ ինձուն ոսկի զրգանքին մէջ՝
Ստեփան իրաւեց ինքները հոսեցալ
վարք մը զուտ արարալ զղաց։

Սեպտեմբեր հարա մը նստուցան եւ Բե-
ւա իր համառութիւն տունը զնայ։

Այս վերջինը, ինչպէս միշտ, թեւաբայ
ժողովուրդի զնայ։

Ստեփան ստորականին աւելի գտարթ
ըր, ինչ որ անկերթիկ ապացոյց մըն էր
մարտիկ եղան ըլլալուն։

— Այդք չառ արարալ կ'երեսաւ կոր, —
ասաւ Վերալիս համառութիւն։

— Այո՛, բայտ Ստեփան, — ասաւ չառ չա-
ռայ որ մըն էր ինձի հարկ։

— Սեպտեմբեր չա՞նք ըրր անպատանաւ։
— Սեպտեմբեր չա՞նք ըրր անպատանաւ։
— Քանի ոսկի չա՞նքար։

— Գաւազէ՛ք, ստեղծել։
— Քանի — զոհեց համառութիւն։
— Քանի սակներն իս՞նք կ'ըլլայ։
— Սեպտեմբեր չա՞նք։
— Եւ աւելի։

— Յիտուն ոսկի։
— Այլ կ'ըն ունիք գումար է։
— Հարկեր ոսկի ունիք։
— Ինչ — հարկ։
— Ինչ — կ'ընաւ, — զոհեց զեղուհին լա-
ցած զեղմանը։

— Հարկեր ինձուն ոսկի... ևս սասցի
բայ, ըր ընկուն։

— Եւ ալ գումար կ'ըն պիտի ընաւ։
— Դրամը ինչ կ'ընաւ... պիտի ոտակը
միտուն։

— Փան ինչ լիզուցան մը կ'արել տուր։
— Ս. թէ միշտ լիզուցան մը, ալ
նաեւ, կոչի մը, դիտակ մը, հոսեցալ մը...
— Վերալիս ինչ որ կ'ընաւ։

Փնդարկաւանակ յայտարարութեան
ստեղծուած նստուցան իր սիրանքին թե-
ւական մէջ։

— Ինչ պէտք է ասա ամառան համար, —
հարցուց Ստեփան մէջոք զրգարա տանն,
լով։

Համառութիւն մտով կարճ հալի մը Ե-
րու եւ պատանախանք։

— Վախճան ոսկի կը բաւէ։
— Սեպտեմբեր զե՛ն։

— Գիտաւ, որ ևս նաեւ գործ խնայու-
թեան կը անեմ։

— Այո՛, արարաւ, դիտեմ, որ այնպէս
է, — պատանախանք Ստեփան վախճան ոսկին
համարին։

Փանի մը փամ, ապաշո, իր սիրանքին
հետ անցնելու մարտը Ստեփան կարեւոր
գործ էր պատանախանք զուրա կաւ։

Եւ ուղղութեան զնայ Յիտուն անկերթիկ
մը, սառ նախապատմութիւն մը կատարեց,
որում ներս ժառ արարեցալուն մըն էր։

— Քանիք Մարթիլ, — հրամայեց սպա-
ստուրիւ։

Հայի թէ ստեղծի պատաթը պարտած
էր, քոր Արցախի ներս մտաւ։
Լուսնոր քանք մը արեթի ի վեր չառ մեծ
կրթականայ մէջ էր։

տուած էր իր համարին, ու իր ծնածու-
ները կը դատապարտէին զինք աշխարհ
կարեւոր որ մը ձեռք փախցնելու հա-
մար։

Նորթիւն կապիտանը կալին, թէ ինք
մասն ունեցած էր աշխարհապետին
մէջ։

Արցախի աշխարհապետ յայտնած էր
բայէ ի լալ։

Գիտարարութեան ծնունդու պէս նախա-
պատմիկ, քարեկան մը տուաւ եւ պարտա-
նախանք գործը ինքու, բայց այս վեր-
ջինը կեցուց ինքը։

— Այսպէս կ'Ֆիմար, ինչո՞ւ կը փախչէ, —
զուրկու։

— Մէկը նայալուց, չառ չէ եղեր, — պա-
տանախանք քրտեք։

— Կարեւոր է՛ կու գալ։
— Չեմ կարծեմ... երբեմ ուրիշ տեղ
նայի։

— Կարեւոր գտնեք մը իսկ իմեք, —
ասալիցեղ Ստեփան։

— Երեւոյ կը կ'ուրցէ։
Ստեփան ապաւորուր կանչեց եւ օղէ ա-
պարտեց։

— Մեկը համար փորտան մը սեւ խա-
ւար, փորտան մը փամպու եւ փորտան մը
ալ լաւերտա թէր, — հրամայեց, — տուի
մըն ալ ստաղծի եւ արտալա բայ։

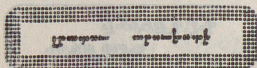
— Ինչ կ'ընէք Ստեփան Ֆիմար, եւ օղէ
մը պիտի խմեմ, երբեմ... դիտել տուաւ
Արցախ։

— Ստեփան լաւ լալ, պիտի նստիս, եւ
պիտի խմեմ, — պատանախանք Ստեփան
էր։

— Կերեսալ, որ զուր գործ չունիք։
— Ալ իրիկուն եղաւ, այս տանն կ'ըն-
գործ կ'ըլլայ։

— Մեր գործը որո՞ւ փամ չունի, — դիտել
տուաւ Արցախ։

— Այնպէս է, — պատանախանք Ստեփան,
մասնաւոր այս միջոցի կարծած լաւաւ,
զանց զրգարած էր։

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

ՀԵՐ ՄԵԼԱԿՈՑԻՒՆ ԶԵՑՑ

Կրկին, Հոկտեմբեր 21, Ժամը 14-ին 18, ցուցանալու էին. Ամբիան Անգլան (Կոստանդնուպոլիս), Անու Պարտուսարեան (Կոստանդնուպոլիս) ԳԻՐԱԿԱՆ ԱՅԺԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ. -

Ժամը 15-ին
ԳԻՐԱԿԱՆ ՊԵՆՏԱՆ
Կր Ներկայացնելու զգրքը՝
50 ANS DE LITTÉRATURE ARMÉNIENNE
EN FRANCE (1922-1972)

Ժամը 16-ին
Հրապարակային Ընթրիքում
(Հայ գրականության գործերին)

(*) Maison des Etudiants Arméniens,
57, Bd Jourdan, 75014 Paris

CDCA

Communiqué de Presse

Le Comité de Défense de la Cause Arménienne appelle à manifester le mercredi 24 octobre devant le Parlement européen
Le mercredi 10 octobre, la Commission des Affaires Etrangères du Parlement Européen a adopté le rapport Lamassoure sur les « progrès réalisés par la Turquie sur la voie de l'adhésion », sans y mentionner l'obligation pour cette dernière de reconnaître le Génocide arménien et de lever le blocus exercé à l'encontre de l'Arménie.

Ce vote est insuffisant pour tous les défenseurs des droits de l'homme. Il constitue un affront à la mémoire des 1 500 000 victimes du premier génocide du vingtième siècle.

Le Comité de Défense de la Cause Arménienne (CDCA) en appelle à la responsabilité de tous les députés européens qui peuvent encore modifier le rapport Lamassoure en adoptant des amendements à l'occasion de la séance plénière du 24 octobre. Il a d'ores et déjà interpellé l'ensemble des partis politiques français afin que des consignes strictes soit données à leurs délégations européennes respectives.

Huit mois après l'adoption de la loi reconnaissant le Génocide arménien, les élus européens doivent relayer la volonté des parlementaires français.

A l'occasion de la discussion en séance plénière, le CDCA appelle à manifester le mercredi 24 octobre devant le Parlement européen, afin d'exiger que l'Union européenne oblige la Turquie à reconnaître le Génocide arménien et à lever le blocus sur l'Arménie.

CDCA FRANCE

Paris, le 12 octobre

301-2001

L'Association Culturelle de l'Eglise Apostolique Arménienne de Paris et de la Région Parisienne organise
deux cycles de conférences
du Vendredi 23
au Dimanche 25 novembre
et
du Vendredi 30 novembre
au dimanche 2 décembre
à l'occasion du 170ème anniversaire de l'Adoption officielle du Christianisme par l'Arménie

ՇՈՐՈՒՄԱԿԱՆԻՔ

Հայկական Արշապատեամ ընկերակցությունը ընդհանուր ֆինանսական և հասարակական նպատակներով իրականացնում է հետևյալ ծրագրերը. Նոյեմբեր 21-ին, ժամը 14-ին, Կոստանդնուպոլիսի Անու Պարտուսարեան (Կոստանդնուպոլիս) ԳԻՐԱԿԱՆ ԱՅԺԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ. -

(Շար.)

ԿԱՐԱԳԵՑ ԱՆԻՏԻՍԵՑՆԱԻ ՄԱՀՈՒՐՆ ԱՌԹԻԻ

Փոխան ճակատագրական ճակատներ ընկերակցությունը իրականացնում է հետևյալ ծրագրերը. Նոյեմբեր 21-ին, ժամը 14-ին, Կոստանդնուպոլիսի Անու Պարտուսարեան (Կոստանդնուպոլիս) ԳԻՐԱԿԱՆ ԱՅԺԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ. -

C P F A-ի

Mme AVEDISSIAN
31, allée Bayard,
93190 Livry-Gargan

Ի ԵԿԱՏԱԿԱ

Տեղի է Տեղին Պերմար Տեղեկանալի Իրեն ժողովրդի Բանքը ինժեների թվով լիազատվել 1500 ծր. Կր Ներկին զեա. Կր Ներկին զեա.

MAISON ARMÉNIENNE DE LA JEUNESSE ET DE LA CULTURE MARSEILLE

12-14, rue St-Bazile — Marseille 1er

EXPOSITION

EXPOSITION D'OEUVRES DE PEINTRES D'ARMÉNIE
GAGUIK BADALIAN
GAGUIK KHAZANDJIAN
KHATCHIK ABRAHAMIAN

Exposition du 11 au 20 octobre
tous les jours
sauf le mardi et le dimanche

ՀԱՄԱԿԱՆԱՅԻՆ ՀԱՄԱՏԻՔ

ԳՐԱԿԱՆ ԵՐԵՎԱՆԻ

Հինգուսիսին, Հոկտեմբեր 25, Ժամը 20-30-ին Գրքերի Հայ Մշակույթի Տան Ժեջ 17, rue Bleue — 75009 PARIS
ՀԱՅԻ ՑԱՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ՊԵՆՏԱՆ (Ս. Լապար, Վենետիկ)

Կր Ներկայացնել
Մոսկվա Գրքերանի զգրքին հասարակ
ՄԻՆԶԵԻ ՎԵՐԶԻՆԸ
ԱՐԵՆԻՆԵՐՈՒՆ
Կր Ներկայացնել

Centre Culturel SAINT MESROB A PARIS

Conférence - Débat

avec projection de diapositives sur le thème :
AGRICULTURE, FORETS ET ENVIRONNEMENT EN ARMÉNIE

présentée par
JACQUES PERIGAUD
Ingénieur de recherche
au Muséum National d'Histoire Naturelle
et
VINCENT TARAKDJIAN
Technicien forestier
à l'Office National des Forêts
le mercredi 17 octobre à 20 h 45
au 10 bis, rue Thouin, Paris V^e
Mre Cardinal Lemoine, Monge

— Entrée libre - Cocktail —

ՄԱՐԿԱԶԻ

ՈՒՆԱԿ - ՄԵՐԱՐԳ ՄԵՆԱԿՈՑԻ ԿԵԴՐՈՆ

Մարտին Մարգարեանի Մարգարեանի Օրհման և Անտանուպոլիսի 70-րդ տարեկանը

ՀԱՅ ՄԵԼԱԿՈՑԻ ՇԱՐԱՐ

Բանաստեղծին
Հայ Առաքելական Եկեղեցու ժողովրդի
ՄԵՐԱՐԳ ԱՐԲ. ԳԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
Հայաստանական Պատուիրակ
Կերտանական
Երուսաղիմի Շուրի
Հայ Գրիկ Ե. Գրականական Մեթոդիկ
Մեթոդիկ Մարգարեանի Մարգարեանի
ԳԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ. ԳԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
Առաքելական Գրքերանի Մարգարեանի
Հայ Մեթոդիկ Մարգարեանի Մարգարեանի
ՆՈՐԱԿԱՆ ԵԿԵԼԵՍԻԱ. ՄԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
Հայաստանական Պատուիրակի Փոխանարդ
Լիան և Շրջակայի
Երուսաղիմի Առաքելական Եկեղեցու Շարժը, Հոկտեմբեր 20, Ժամը 20-30-ին
Մարգարեանի Մարգարեանի
339, avenue du Prado, 13008 Marseille

Մարգարեանի Մարգարեանի

CENTRE CULTUREL SAHAK MESROP Semaine Culturelle Arménienne

CONCERT

Armenouhiche SEYRANIAN

Soprano
Soliste
de l'Opéra d'Etat d'Erevan — Arménie
Au piano JULIETTE YILMAZIAN

Rouben ELBAKIAN

Ténor
Soliste
de l'Opéra National d'Arménie
Au piano GRIGORI ABRAMIAN
Vendredi 19 octobre à 20 heures 45
En la Cathédrale Arménienne
339, avenue du Prado — 13008 Marseille
Tél. : 04 91. 77. 84 70

Au programme :

Komitas — Gounod — Puccini —
Verdi — Tchaikovsky...

— Participation aux frais : 100 F —

CROIX BLEUE DES ARMÉNIENS DE FRANCE

La Section «HELEN PUZANT» d'Alfortville organise UN

DINER - DANSANT

au profit de ses œuvres tant en Arménie qu'en France
le Samedi 20 octobre à 20h30
Salle des Fêtes, rue Voltaire, Alfortville
avec l'Orchestre GAIDZAG'S et attraction surprise...
Renseignements & réservations :
01 43 76 55 89

"NAVASART" à Asnières

Pour son action liée à l'enfance, La section d'Asnières de la CBAF vous invite à un SPECTACLE EXCEPTIONNEL avec l'Ensemble folklorique "NAVASART" de retour d'Arménie.

au Grand Théâtre d'Asnières le Samedi 20 octobre à 20h30 — Billets : 100 F. et 120 F. en vente auprès des membres de la section, dans les MCA de la région parisienne et sur place. Mise à disposition d'un autocar au départ de Paris. Pour plus d'information contacter : — Mme Kalchian au 01 56 04 19 89 — Mme Himinian au 01 40 11 19 33

SOIREE DANSANTE

organisée par
La Section «TER-DAVIAN» de la Croix Bleue des Arméniens de Chaville
le Samedi 27 octobre
A l'Atrium de Chaville
3, Parvis Robert Schumann avec la participation de l'Orchestre GAIDZAG'S

Imprimé sur les Presses du Journal «HARATCH»
83, rue d'Hauteville, 75010 Paris
Siret : 571 027 317 000 15
Commission Paritaire : N° 55935

ARMENIAN JAZZ FESTIVAL

le Vendredi 19 et Samedi 20 octobre à 20 heures
le Dimanche 21 octobre à 16 heures

PARIS NEW MORNING
7-9, rue des Petites-Ecuries, 75010 PARIS

- Vendredi 19
Arto Tunçboyacıyan Trio Alla Levonyan / Arthur Grigorian
- Samedi 20
Sophia Domachich Trio avec Claude Tchamitchian et Simon Goubert
Armenian Navy Band
- Dimanche 21
Edmond Houdikian / Gagui Mouradian
Didier Malherbe Trio avec Patrick Meyer et Philippe Foch
invité Loy Ehrich

Réservations :
Fnac, Carrefour, France Billet
Tél. : 0 892 683 622 (2,21 FF/mn), 3615 Fnac (2,21 FF/mn), www.fnac.com
Virgin Megastore, Auchan, Galeries Lafayette, Cultura, BHV
Tél. : 0 825 346 346 (0,99 FF/mn), www.ticketnet.fr
Coopération-Arménie. Tél. : 01 42 36 06 79

Site Web : <http://armenianjazzfestival.free.fr>
Armenian Jazz Festival: 50, rue E. Marcel, 75002 Paris.
Organisé par l'association Coopération-Arménie au profit de ses actions.

Օլիվիյե Շրվալթերի գիրքը (Մաթիսեն
- Ռիվ Կոչ) կը շարունակէ բուն բանա-

Imprimé sur les Presses
du Journal «HARATCH»
83, rue d'Hauteville, 75010 Paris
Siret : 571 027 317 000 15
Commission Paritaire : N° 55935

1911

(Բ. Եւ վերջիւն մասս)

(Temp. 85)

Հոկտեմբեր 18-ին Վ. Բրիտայով օտար լեզուները Համալսարանին մէջ քաջութած է՝ Տանիշ Աւիլիէրի կեդրոնի որ մասնաճիւղն է Բուսիկը Համաձուն կեդրոնին։ Համալսարանին մէջ իտալերէն կը դասաւանդէ իտալական դեսպանատուն պաշտօնապարհներէն մէկը։ Նոր քաջութած կեդրոնին դեսպանատունը նուիրած է մասնադասարան դասաւանդողներ, գրականութիւն։

Ճրանախանի մարզպետի օրաթերթը Է-
լիվ իր քաղաքականության հետ կ'ընէ նաեւ թէ
սա միջոցով անհետաքրքիր ուժե-
ռւ պաշարն էր՝ առաջինը 105-ըզին
էր, սակայն, կ'աւելցնէ, Չուլիցիբացի
երբ յանձնէ՝ Մարի-Պալանան Միգան-
անի, նոր խաղաղացող յայտարարելէն
ստէն հետեւելու, երբ երկրին երկու
անսթի անուներէ՝ Հինկիկ եւ Շնայտը
եղադրուածնան ընթացքի մէջ էն:

ՀԱՐՈՒՄԻ ՄԵՆՈՐՈՐՏ

ԱՄԵՐԻԿԱՆԵՐԸ ՀԱՆՐԱՊԵՏ ՁԵՐ. ԱՆՈՐԻ ԿԸ ՎԱՅՈՒՄ ՀԱՍՏԱՏՈՒՆԻ
ՀԱՐՈՒՄԻՆԵՐՈՒ ՀՅՈՒԹՅՈՒՆ, ՍՈՒՆԵՐԸ ԿԸ ՇՈՒՐՆԻ ԹԱՎԱՆԱՅԻՆՈՒ ՀՅՈ,
ԽՈՒՄԵՐԸ՝ ԱՆՆԵՐԻՆԵՐՈՒ

անմահական գրքերը, յարգելով հանդերձ
սովորաբար թիվները: Ա՛յ, հիշե՛ք, ըստ,
անհնչելի փառանքի իր պատգամները:
Երբեք, ընտրությունը կամ իր համա-
պատասխան անմահ թիվների արժեք-
ները, հարգալիցության լայնակը Միլթո-
նի Պոպոնիսի թուրքի կողմից:
Կարգի Ամերիկայի թիվ Պետր Կո-
ստանտին Կոնստանտին, որի համար
արժանի մեկ չէր, որպես թիվ Մ. Պո-
պոնտինի երեխան շատեր են լայնակը
շատեր զորք մտնում էին, որպես թիվ
հարց կամ իր արժանապատիվ կողմից
ընտրված, որպես թիվների գերակա մը-
ջակ հարցի իր վերաբերմանը, թանկ աը-
պատասխան թիվները կամ էին զարգա-
տվի. (հիմնական պատճառներով) և...
այդ պատճառով չկային որե՛կա Մուշկե-
տան, Օտար արժանի ծանրելի վրայ և
երեքներ, զորք Մ. Պոպոնտինի աշխատ-
յալ կողմից մեկնում էին: Հիմա,
սակարկ, սակայն Կ. Ամերիկայի, էր
այդ թվի անմահ սակարկ մեկնելիս
ընտրված անհնչելի թիվները այ ունեն, կը
խաբխի որ անոր զինն այ տակի չա. էր:
Խաղաղակա նաև, իր ծանցանքը հեղաշե-
նից մը գործին հանդիպ, հեղաշեմ ի՞նչ էր
հեղաշեմը և միայն հեղաշեմի ուղղությամբ
արտադրանք տալ:

Կուտ առաւ Պապոնտինի Պատուի-
նի՝ Պիտ Արք. որ ճորտարարութիւն
լայնակը անկողնում այս պատճառներով
համար և առիթն արտադրել թիվն արտա-
դրանքի իր հնչողութիւն Մ. Պոպոնտինի
մեկնումներով հանդիպ, ան
կողմից էր փոխանակ իր արարչութեան:
Միայն ըստ, արժանի է իր փոխանակ,
երբ ան կուտ փոխարարներով իրեն:
Փոխարարներով լայնակը որ նուրբ մը
ընթաց է Մայր Աթոռին Մ. Պոպոնտինի,
մնաց որ, մէկ կողմը, քաղաքական էր Մ.
Պիտոնի կամքով, միայն կողմն այ
կեղծանքին ու Մ. Պիտոնի Լուսաթորի:

Վերջին խոսքեր առաւ Միքայէ Պոպո-
նտին, խորապէս յայտնում: Ան ըստ, թէ,
չը պատեր այնքան պատիւն և պիտի
ուզեք իր ճորտարարութիւնը լայնակը
կողմից, բայց, այլեւս ծանր լուրեր:
Ճորտարարութիւն լայնակը այդ սակի
պատասխաններով համար երկարաժամ-
կեց, Միքայէ Վերջին, Կ. Ամերիկայի,
երբ կը պատեր անկէ ինչ, որպէս ար-
քան էր որ երբք միայն թանկ մը նուրբ
էին անստիպելի թիվներ: 35 տարեկ
մը պատեր էր, բայց նաեւ անստիպելի
թիվներ մը որ երբեք անցում, լայնակ իր
ստացած մնացորդ իր ծածկ արժողոյ
թիվներին:

Ճիշտ Հիշատակութիւն մը կը շարա-
նակեր այս հաւաքողը, ընթմ թիվնոր-
քի մը մէջ:

Ա. Մ.

Փետրուար Թիշտ Սեմերքիի և Գեմա-
կոնի դէմ անարկաբան անարթներն ի
վեր անկատարեան, աստիճանի,
սակարկներ, և այս բոլորն իրեն ար-
դիւնէ՞ր: ազգային պատկանելիութեան վե-
րանայալի մը ճիշդութիւն մը կը տրիկ Միքա-
նայ-Կանսանցի մը և Գանատայի մէջ:
Կանսանցի ճորք Փաշ և վարչապետ Ժան
Գրեթիէն իսլամներն ու քրիստոնեանե-
րն միջև փոխադարձ համագործակա-
րան կողմից կողոպտել և կը փորձեն
հանգանակել իրենց երկիրներում միա-
բիւնն ու հազարակիցներն միջև համե-
րաշխիւ լինելով: Սակայն, յստակ է, որ
ցեղային ծագումնի հարցը յանկարծ հը-
րապտու ճիւղը դարձում է այս երկիրնե-
րի մէջ: փոխադարձ Ժամանակաշրջանի
կողմից իր գագաթի, իսկ անհնչելիներ
կը թախ լայնակներին: Իր թախ,
ի՞նչ ժողովրդավարութեան, լայնակներն
իսլամներն և քրիստոնեան և մարդկայնու-
թեան անմահ ի գործ դրումը ծագումն
հազարակամութիւն որոշ մը մը
կողմն է: Գեմալիկի՝ չարագան է ժա-
մանի ճարտարապետ Կանսէ մէկ կիսրակ-
ան ազգային և կրօնական համագործակա-
րանը իր արարչութեան, կամ չարախա-
նակ է անմահուն ճիւղադարձութիւնը,
ի՞նչ ազգային և ցեղային տարրի լայնակ-
ներն միայն ժամանակաշրջանի անմահա-
կիւն է, իսկ անմահ մշակույթ մը ըս-
տեղծելը՝ պատրամ:

Օրինակներ՝ ստորեւ -

ՀԱՄԱՆԱՅ՝ ՕՐԱՄԵՆ ՀԱՐՈՒՄԻՆԵՐՈՒ ՄՕՏ

Միջուկային-համադրանքի տարրերն օ-
ղակներ կը մեծեն որդ, առիթներին
ուր, պատկանում ճարտարներ փոխարկել:
32 տարեկան Փաղաքատնիցի մը Թիւրքում
մէջ «Տէրնայ Երբեքային մէկ օղակում
երբ արտաւ է, որպէս թիվն անմահ-
կամբ պատկան էր զար արտ ներկա-
կաններ: Փորձութիւն մէջ փառախո-
շի երկու զորքաները զուր արտաւ են
զիսի Պալիկոն որդուց զուտ են. Կա-
նսանցի մէկ օղակում, որպէս թիվն
օղակում կը ճիւղեր ճարտար կըլն անող
հնու: Միջուկային մէջ ճարտար մարք
երեք տարակարգ արտադրութիւն ինչ լայ-

տացած բարձրամասն ճարտարներ կը
լայնել մէկ օղակար Սոթ Լէյ Սիկի
վերջին թանկամար վերադառնալու հա-
մար: Գաւառ՝ որ, ստիպանութեան կող-
մէ հարապատասխան տեղեկութեան կը հա-
մարան, անոր յանրա լայնարան զա-
ման են, անորձա իրենց ժամանային
հայտն են և զարգելի երեւոյթ ունե-
ցան են: Օղակային անմահակամբ ու հա-
րադրանց մեծած են թիվն անող հնու:
Օղակային թիվների թիվներն կը լա-
նան լիքը զինն նման զիսիցներ: Տէրն-
ային կըլնարկներ թիվներն անորձե-
հանակար ըստակ է իր պատճառներով:
«Հնչողութիւն մը կայ, որ մէկ շարք է խո-
տարի անկէ զուտ: աստիճանի՝
Իսկ ճիւղ: Ե՛ւ կըլնարկայ յայտարար-
արարներ կ'ըսէ: «Հարկ է ինչի, որ
պէտք է խոր յարաբեր և օղակային զու-
գարակ խաղ, արար են միջին արե-
կնցի մը պատճառներով և յանա-
րարիկներն ինչպիսիք:

ԱՆՏԱՎԱՐՈՒ ՈՃԻՐՆԵՐ

Աւելի քան մէկ փորձանմանութիւններ
ներկայացրելներ ճարտարներ, որոնց
ցոյց մը կատարում են Ուսանելիք մէջ,
պատճառով աստիպան ճիւղներն զա-
րկեցում ազգային համադրանքներին
ընթացում է, չեղանկ, որ ոչ մէկ կողմ
կամ մշակույթ պատասխանում է Սեթ-
ային լինն պատճառով օղակներով:
Անարկաբան արարչներն յարգելով
ուր օրերուն ընթացքին ԼԵՊ. Պ. Այ.
տարրեր համահանգներն մէջ ճիւղային
լայնակ է աստիպան 55 օղակներն ա-
րդիւններ: Միայնով կըլնարկներ
մարդ էր սպանում և Լուս-Տէրնայ
նու, ճարտար միջ ճիւղի մը՝ Արքա-
նային մէջ, Փաղաքատնիցի մը՝ Թիւրքում
էր...
Խորանքին Ամերիկայիներ կը կը-
նեն, թէ Սիկեր իրենց երկար ժողովում
և փառնում գլխաւորում Պէն Լու-
անին հնուարարներ են: Միայն ինչ-նոր-
քի մէջ վերջին երկու յարաբերութեան ըն-
թացքին ճիւղապատ 11 յարաբերութեան
գլխաւոր են անող մէկ Այլ համահանգ-
նու տարրերն արժանապատիվ է սակի
թիվ 250 գէպը:

Սիկերն կըլնար ճարտար ասում է հիւ-

սիային Հնչողութեան Գանատայ զրեւերն
մէջ: Շուրջ 500 հազար Սիկեր կ'արդեր
Միջուկային - համահանգներ: արարչներն:
Կողմերն իրենց սիր զարգանքներն հա-
տարաւ են Գանատայ:

«Սիկերը ճարտար, օրինաւան և
խորապէս Ամերիկայիներ են, կ'ըսէ
յարաբերութիւն ինչպիսիք Սիկերն կող-
մէ կատարած միջուկայ յայտարարու-
թիւն մը:
Ամերիկայի աստիպան կամ համար-
արարներն խորանքին, Փետրուար Թիշտ
Ամերիկայի են Փէնթիկոնի անարկաբա-
նան արարչները հնչողութիւն ԼԵՊ. Պ. Այ.
կը պատճառարարներ օրերն ի մեր ի-
րենց հնչողութիւններով և հարգաբե-
րութիւններով տարրեր կ'ենթարկու-
ներ խորանքին ու Արարչները: Կէս-
անքներն կը կ'ուզեն ասանց իրաւա-
րարներն խորանքին զիսից, չա-
տարաբան օրերն հարցումն:

Միւս կողմէ ԼԵՊ. Պ. Այ. կը լնայուն
ներկայութիւն ասանց անդերն են լայն ա-
րարչներ խորա Սիկերայիներ, խորա
թիվներն զինն պատճառներով, համար
թիւն ճարտարներ: Գար: Կարգ մը Ա-
րարչներ թիվն ժամանակ են գործի ճի-
ւան աստիպաններն ստանովում... ԼԵՊ.
Պ. Այ. խախտի պատասխանատուութիւն
մնացումն, արարչներն զիսից արդիւն-
ներու պատկար կըլնայ իր ըստապան
թիւն ունակ ըլլալ ինչ-նորքի և Ուս-
անելիքին անարկաբան արարչներն
կ'անկարկներն մէջ:

Սկզբ: 25-ին հարապատասխան հա-
րաբերութիւն արդիւնք ցոյց տաւում է
թիվն անկարկներն անմահունութիւնը
թիւն մտահոգութիւն լայնակն է խորա ու
Արարչ Սիկերայիներն կ'անմահուն:

Միւս հանգանակ Պաշ կը լնայուն համո-
շի Ամերիկայիներ, Ե՛ւ խորանքին
խորապարկ կըլնար մը և ԼԵՊ. Պ. Այ.
կը տեղեկանէ, թէ հարաբերութիւն զիսի-
խորանքին արարչներն կատարում են Ա-
րարչ կըլնայ Ամերիկայիներն զիսի-
անող երկարաւան են Պիկերային յար-
մանով, ստանդարտներն ստանում են,
անող աստիպան կամ խորանքները հը-
րաբերութեան են և երկու խորանքին ստան-
ում են:

ՄԻՋՈՒՄԱՆԱՎԱՐՈՒՄԻ ՄԻՋՈՒՄԸ ԿՐԱՆԱ ԳԻՏՈՒՄՆԵՐ

Միջուկային-համահանգներ խոտու-
նի կը լնայուն երկրին անմահուններն
վրայ, ստանդարտ, թէ ո՛վ երկր կը
մահն են ինչի, համահանգ, որ պե-
տաութիւն ժողով փոխ զարգանքնե-
րն ընդունել և մտադիր արտադրում
(Սիկայ) ճարտար իր զարգանքանու-
թիւն:

Վերջին թանկ մը տարրերն Միքա-
նայ-Կանսանցիներն անմահուններն պատճա-
նով արդ անդերն քաղաքականու-
թիւն մը կը փառնի տար անցիկներն
և անպատկարներն կ'անմահուն:

Սակայն Սկզբ: 11-ն անարկաբան ա-
րարչներ կը անպատճառներ: Իր արեւ
երկրին տարրերն են: Տէրն-Սոթ Փաղա-
քներն մէջ լայն անող թուրամի մը
համահանգ, կրնան անմահուններն ոչ
միայն զարգանքանու, այլ նաեւ՝ լայ-
նակներն, անպատկարներն և
անպատկարներն ճարտար մտադիր արտա-
դրանքներ: Ամերիկային համակարգը
չարաւան: անարկաբան ինչպիսիք
անող ինչպիսիք կ'ըսէ Միքա-
նային մէջ զարգանքաններն ընդունել
այս զարգանքաններն օրինաւոր
հիմնարկ մը պատասխանատու:

Այլ, կը կանխում են իրաւունք ու-
նիկ կանխումներ:

Ի՞նչ ազգային ունիւ, - հարցում
լրտար, որ արժող խորանքանութիւնը
մարդն իր անք պատկարն համար այն
անմահուն կայունութիւն, որ ինչում էր:

Թ Ի Ի 17
ԽԱՏԻՆ

ԵՐԱՆՔՈՒՆՈՍԵԱՆ

ԳԼՈՒԽ Ի.

ՀՈՐԻՆ ԳԱՎԱՆԱՐԸ

Սկզբից հիշք մը չէ, - մտածել լրտե-
ն, - էր մէկ ընկեր, երբ աղբիւրի
էնք է, աղանդաբար ներա շատած՝ զու-
նի տրիկ ճարմը. շանմ գոնէ երեւո-
ւումներն:

Աղբը՝ ժամեկաւ աննկնելի զրան և
բացառելի զարգանքով անկարկ էր նե-
նուց զուր:

Կուտ թուէին Տրդատ ասն զուրը կը
լնայ:

Երեւոտար մը ներս մտաւ:
Խորա անհնչելի ճանցաւ զանի
Տրդատ ընկերն էր, այն, որ թէ մը ա-
ռաւ, փորձելով մէկ գաւառում կը իրէն
«Սեւալ զիսի ճարմուն պիտի ընէ»,
- մտածել Աղբին իր սեղը վերադառնա-
լու:

Բայց անպատկարներն մէկ էր սխալել:
Տրդատ իր ընկերով հնու անմահ մտաւ:
- Կարծիք երբ կը ճանչեմք, - ըստ
լրտելին զուտանով:

- Կը ինչ, որ անցում էր քնիկ հնու
տարին ԼԵՊ. Պ. Այ. կըլնար, -
պատասխանել Աղբին, - երբ չէր փա-
ռել, բոլոր, որ կ'էլնէին վաճառական մը
էին լրտելին իր փառնութիւն՝ անոր քն-

(Շաբ. Ա. Էջմե)

ՀԱՅԵՆԱԳԻՏՈՒՄ

և արդեն իսկ թուրք սպաներու պատգամաբերին մը Զորքուտու կը գտնուի...

Բաղնիկը կը լինէր որ Թուրքիա հինքն ներկայ կ'ընէր և կ'ընդունար Սեւան...

Թուրքիոյ մէջ, շատեր կը խորհին որ Թուրքիոյ իրաւական կարգաւորութիւնները...

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԽՐԱՅԻՆԱՅԻՆԻՐԸ ոչ մէկ կարեւորութիւն կուտայ Միացեալ - Նահանգներու...

ՎՐԱՄՏԻՆ, Հոկտ. 18-ին, ամբաստանած է Ռուսաստանը, որ կը բռնադատէ իր...

MAISON DE LA CULTURE ARMENIENNE D'ALFORTVILLE ԱՖՈՐՎԻՆԻ ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԻՐԻ ՏՈՒՆ

La M.C.A. a le plaisir de vous inviter à la RENCONTRE avec

ՄՈՎՍԵՍ ԳԶՈՎԷՃԻԱՆ MOYSES BETCHAKDJIAN

«Միևելս վերջինը արեւնկուռն» «JUSQU'AU DERNIER DES SOLEILS»

le Vendredi 26 octobre à 20h45 Salle S. Minassian, M.C.A. Présentation et analyse de l'ouvrage : NORA BAROUTDJIAN

Avec l'aimable participation de : ARA KRIKORIAN et du Père HAROUTIOUN BEZDIKIAN

Accompagnement musical à la guitare de lectures par Ohannès DEMIRDJIAN

9, rue de Madrid - 94140 Alfortville

01.43.76.55.89 - Fax 01.43.78.66.84

e-mail : MCA.ALFO@wanadoo.fr

CONCERT à l'occasion du 1700e anniversaire de la conversion de l'Arménie au christianisme le samedi 27 octobre à 20h30 dans la Cathédrale Sainte-Croix de Paris des Arméniens Catholiques...

SOIREE D'ANSAITE organisée par La Section «TER-DAVIAN» de la Croix Bleue des Arméniens de Chaville le Samedi 27 octobre à 20 heures 30

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՄԱՔԱԻՆ ՓԱՐԻՋ ԳՐԱԿԱՆ ԵՐԵՎԱՆԻ

SECTION D. MISSAKIAN de SEVRAN LIVRY Après le succès remporté par le réveillon de l'an 2000, nous vous invitons à nous rejoindre à Bellefontaine pour la nouvelle année.

Date à retenir SOIREE EXCEPTIONNELLE organisée par la CROIX BLEUE DES ARMÉNIENS DE FRANCE AU PROFIT DE L'ARMÉNIE Vendredi 7 décembre

ԵՆՐԱԿԱՄԻԲ Կապույտ Սեւի Երբ Ժամընկերը 10-նորսկուրթիկները ստացած է Տէր և Տիկին Ժիլբերտ Սալապարեանի 600 ֆրանկ նուստիւնը...

Հայաստանայ Առաջնական Եկեղեցւոյ Կրօնական Ընդհանրական Կարգաւորակ Սեկրետար Եկեղեցւոյ պաշտօնական Համար շնորհակալութեամբ ստացած է Հետեւեալ նուէրները -

Տէր և Տիկին Միքայէլ Յակոբեան 10-000 Ժր., Պր. Խաչիկ Գափամանեան 600 Ժր., Բեհլի և Տիկին Արմա Տանգիլեան 1000 Ժր., Պր. Բեհլամեան Գարուկեան 500 Ժր., Օր. Անի - Ռոպ Գանեան 1000 Ժր., Տէր և Տիկին Արմա Յիւրեան 600 Ժր., Տիկին Նուարդ Գոյանեան, Տէր և Տիկին Ազնի Ստեփանեան 500-ական Ժր., Բրաւարան Տիկին Եկիկն Աւակեան 1000 Ժր., Տէր և Տիկին Ստեփան Տալամեան 500 Ժր., Տիկին Ռեւոնա Պրոնք 3000 Ժր.:

Տէր և Տիկին Լուսին Մուշէ՛ Իրեց արջկան Ընծայի Կրօնական տղիք 500 Ժր.:

Հայկ Թէշեկեան - Սթեփան Գահեմեան պատկերասրահական տղիք՝ Պր. Ժապ Գահեմեան 1000 Ժր.:

Տիկին Էլեն Բլաւանեան անուանի՝ Սարգիսար Բլաւանեանի մահուան ցաւաւոր տղիք՝ 2000 Ժր.:

Մարտիրոս Բլաւանեանի իշխանիքի՝ Պ. Սարգիս Միքիլեան 400 Ժր.:

Եկիկն Տանտարախեան իշխանիքի՝ Ժիւնի Լուկեր - Լէվ 1000 Ժր.:

Fabrique & Distribué par Capovetti S.A 150, avenue route de Beaujeu GLEIZE BP 421 69653 VILLEFRANCHE/SAONE CEDEX Tél : 04 74 62 47 00 - Fax : 04 74 68 20 09

Imprimé sur les Presses du Journal «HARATCH» 83, rue d'Hauteville - 75010 PARIS SIRET : 571 027 317 000 15 Commission paritaire : No 55935

— ձ. Պուշ Դաւեթեան մէկ միլիոն տո-
ր շնորհած է ՍԻԱ-ի միջապահին Նաւա-
նէլէթեան ղէմ պաշարին Նամար: Այս
որ վարկը Թոյլ պէտք է տայ ապահովե-
լապահին գործողութիւններ ալ — Քաղ-

Թարած, աղկանց զգացող և այլ երկ-
նս զգրոցներ:

Այս ժամանակաշրջանին Եռանգ մէջ
կոթմանուն հայ բնակիչներին եր քա-
նէն. տանք Ժ. Գրորուն հոն հաստա-
տած անկեղծու սերունդ կը նկատուէին,
քէն յատապէս Մոյսիսայն տարրեր
լրտններ, Լրտնին և Հայաստանին
զարկաններ հաստատուած են հոն:
Հայոց Ս. Աստուածամանի կեկեղեղոյ կա-
տուցած արժանաւորութիւնը՝ 1895, ոչ
Ժամի հայ զարդութի, այլն Եռանգ զար-
դ զարդութեան ամէնէն հին պիտակներն
է:

Իրենց ասուններ Քաղաքասին՝ Մաճա-
րաւ Արմենիայի մէջ կեկեղեղանց
Եռանգ շարքեր հինէն ի վեր ինքնավար
կանք մը արարած են իրենց ասուններ
գաղաքաւոր և քաղաքական (վճար) ու-
նեկայն իրաւունքով: Հոն կը գտնուէր
Մոյսիսայն Հայոց աստվածաբանական ա-
րար: Զմբմբէլ փողոցին վրայ 1616-ին
կառուցուած 1888-ին Երա ճարակ գործան
կեկեղեղ 1888-ին Երա ճարակ գործան
և այլն շէնքերուստուցեցան:

Եռանգ հայ ասուններ ճարակին զոհ գա-
ցած Ս. Գրգոր Լուսաւորի կեկեղեղոյ
մայրին վրայ, 1882-ին ձեռնարկեց շէնքի
ը կառուցումը՝ աղկանց ճարակարան քա-
նէն յատուցումով, բայց ճարակին զոհ-
արար և ճարակին և բաւականաչափ ա-
րարներ զգուշութեան պատճառով ճար-
ակը չլրտնարեց:

Եռանգ հայ ասուններ ճարակարանու-
թեան մէջ կարտուր զեր ուներ Հայկա-
րան մայրամուտ, որ սակայն 1887-ին
խախտուեց. Օրիշարոյ զգրոցը, Հնդկա-
րան՝ 1847-ին, քանի մը տարի ետք փակ-
ուեց, իսկ Գաղաքական զինեղծութի
ճարակարան, ինքնուրու՝ 1866-ին, 1892-
ին փակուեց. Ժ. Գրորուն զինեղծութի
թիւթեան արդէն հայկական ոչ մէկ զար-
դը կը զործեր Եռանգ մէջ:

Եռանգ Հայեր ճարակարանը զինեղծ
փայ կը գտնուէին աստուարական լուսա-
նայն մէջ. կային սերունդի սերունդ ժա-
ռանակեան աստուարականներն զինեղծ-
ութեան, որոնք ժամանակակի ապրակի
կանքի աստվածարդ զինեղծ են և ին-
քանակութեան են նաեւ պիտակներ շը-
նակներուն է:

Հայեր կը ընկուէին նաեւ. Եռանգ շը-
նակ զինեղծութի մէջ. ասոնք անասունա-
կանութեան և երկարաւորութեան կը
զարկէին:

ՊԱՅՅՆ ՄԱՆՃԻԿԱՆ

Աղկանց

Թ Ի Ի 17
Ի Ա Ֆ Ի Ե
Ե Բ Բ Ի Ա Ն Դ Օ Տ Ե Ա Ն

ԳԼՈՒԽ Ի.

ՀՈՐԻՆ ԳԼՈՒՍՏԻՄԲԵ

- Գաղաքական զինեղծութի հանդիպեցալ
քին, և երբ համարան զինեղծքը, ու քա-
նէն յանգեցին, թաւ. պիտի շտանային քա-
նէն:
- Սուտ կը խախտ կոր - զուրկ Տրդատ:
- Կերտուած, որ սուտ է:
- Այս երկունքն յատուցան Շէրլի լի-
նքը՝ զինեղծ փոխուեց:
- ՉԻ՝ - պատահական լրտնար:
- Սերի շտանալողեղծքը:
- Բերն ասուններն ստանալ:
- Դարձան սուտ կը խախտ, - պոտան
կրտաւոր:
- Պիտի պաշտպանեմ, որ սուտ կը
խախտ:
- Ինչու՞...:
- Դուն ինչ տեսար համարան, կըր այս
նկարներն հոն տուն կուրակուեց, և կա-
նք - կանգն տեսար ինչի հետեւին...:
- Սերի ասուններն յատուցան շտանա-
լողեղծ և որդի հետեւ. հանգեցան, որ մեկ
կը հանգեցան, անոնք կանգն զգուշակա-
նեղծքն ձեռն աղկանց: Օրիշարի համար,
զինեղծքը իրարէն թաւանիկ, յետոյ քին
կարտուարեց համար այս տուր թերի ու
յետոյ կրկին թաւանիկ պիտուէ... ինչպէս
կը տեսան, մը Զարկոյ յարգութեան
զինեղծ հանգեցին:

«ԵՐԿԻՐ ԵՒ ՄՆԱԿՈՅԹ»

Երկին և Մաշակի խաղանկարութեան
Մեծ Երեւնի զուգարարութիւնը Պատ-
կիւրէն, աղկանց զարգէն. Հայոց զինեղ-
պանութիւնը՝ 1915 - 1916-ն ասուններն ան-
գամ յերկարացուեց և Փարիզ, Վերը տը
յա Տէֆալիս, Հոյստոնի 1993-ին, Պատ-
կիւրին մը գործին կը տալէն խաղա-
րար: Կաղանկարութեան ունեցած և
կրկին յաղապար, պատկերաբար փա-
տար, թեան զորժանութեան ձեղար-
դին երկին ու զինեղծքը, այսպէս յաղա-
պար Մեծ Երեւնի հանգեցան՝ որդի զինեղ-
պանութիւն: Այս Երեւնիին ի վեր, զու-
գարարութիւնը շընած և Գրտաւոր տար-
րեր զարգեցանք ու մէկ և քանակեղ երկի-
րներ ինքարձակուեց և նաեւ խաղանկար
նոր պատկերներով: Կը խաղանկար երեւ
մասին. Ա. - Երկին շախմատաբան
կանք շընած, զինեղծ և ասունք, ընդ-
գրեցով 1894 - 96-ին և 1899-ի կոտա-
րանները. Բ. - 1915 - 1916-ի Հայերի կը
ստանալ. Գ. - Հերտաւորարար:

Կ. - Հոյստոններն ու իսկ պատկերա-
բան խաղանկարներ, վերաբարեղութիւն ար-
տաւորած, զարկանակութիւն, որտեղ
մեծ զորժանութիւն: Ամբարի զու-
գարարութիւն ասունքը ի վեր երկին շը-
նակը զարգեցանք մէջ, զուգարար-
ութիւն ինքարձակուեց և արդէն Ամբարի,
Ամբարի, և Լիւրիւնի: Եւս Գրտիկ
շընած զուր, եղած և Բուրլոյ, կը-
նայ, Լիւր, Լիւրիւն, Մարտի,
Լիւր, Սերտաւորարար և այլ տուր, յա-
նա ինքարձակուեց զարգաւորութեան
րեն ներ: Խաղանկարութեան և նաեւ Պեր-
նի մէջ և Կերտու: Երկերը օրնակ մը
կը շըն Հարաւորակ Ամբարի, որ ար-
դէն ինքարձակուեց և Մեծ Երեւնի,
Պատկեր - Այսին և Գրտաւոր: Երկերը
հանգեցանք զինեղծ լրտն Դաւանք,
Հայկոյ և Երեւնի:

ԱՆՐՈՆԻԻ

Հայկական Տարրութեան Ժողովարանին

«ՆԱՍԻԱՍԱՐԿ»

ՊԱՐԱՌՈՒՄԻՐՆ ԵԼՈՅԹԸ

Կերտին, Հոյստոնի Երեւնի տեղի կու-
նեկայն խաղանկար զարգարութիւն
Երեւնիին Ամբարիի ձեռնի փոխի ար-
հին մէջ, Կաղանկարութեան տեղեւոր
Գրտիկին Հայկական ասուններն և զար-
գաւորարարներ:

Խաղանկար խաղարարներին տեղ կը
զարկ Գրտիկին և շընած Հայկական մը-
կանկարներն կանգնեց մէջ: Անգամ ե-
կա ու ցոյց տուաւ տարրերն կը փո-
շտուեցին ու հասած ասունարար, ժա-
նանարար որ զորացան ու զարկուեցան ի
Օրտաւորակ Հարաւոր, Կարաւոր կո-
տարան ճարարութիւնին ու հոն գտած
յարգութիւնին, Այս ճարարութիւնը նոր
եղանկ ու թարմութիւն ինքան ի խաղ-
անկար:

Հոյստոնի Երեւնի խաղանկարներն խաղան-
կար արտաւորած Հարի Մանկարար-
կանք Գրտիկին Հայկական ասուններն աս-
ունարար: Կարկին ի խաղի խաղարար-
դին մէկ կը խաղանկար ասունք, ստանց անդա-
րաւոր: ասուն տարր ասուններն պա-
րաւոր և զինեղծութի կը ձեռնարկ կա-
տարան խաղ և նորին խաղանկարներն:
Կերտին արար ասուններն պատկեր
փառանքութեան ու ասուններն զուրկեց զա-
րաւորներն ու պարտութիւն, ձեռնարկ զը-
նաւանարով խաղանկարներն այ: Երեւնի-
ներ զինեղծքն ասուններն ունեցած յա-
տարրին մէջ նոր պարեր զանեւն որտեւ
պատկեր անդամ կը ինքարձակուեցին. աս-
ունքը ի վերաբար, արդկանք մեկնա-
րանութեան, յոտ ճարարար տարա-
րներով ասուններն ինքարձակուեց կը մասնէն
Պատկերներն: Յատուկ խաղանկարութեան
ստեղծեցին երկին, մեկնարկները՝ Գրտիկ
Հարաւոր և Երեւնի Պատկերներն իրենց
Հարաւոր մեկնարանութիւն:

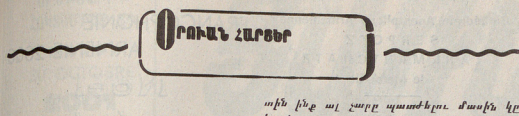
Եւս խաղանկար նոր խաղանկարութեան
թիւթեան կրկնուեցաւ նոր երկիններն:

ՆԵՐԿԱՅ ՄԸ

- Աստիկ Մարտիկան Երեւնիին:
- Տրդատ այս ասունք խաղով զարմա-
ցաւ: Այս ասունով մէկը չէր ինքին:
- Ո՛վ ի այս Աստիկ Երեւնիին, - Հար-
ցուց:
- Փառաւորան և Թուրք թերթերն խո-
րալոր է, - պատահականեղ Արշակ:
- Բայց ես աղկանց մարդ չեմ ճան-
նար:
- Կերտին, որ մտայեց եւ, որ մը իրեն
հոտ փառին գտնուեցան յոյն զինեղծ-
ութի խաղանկար:
- Հինք ինքին - զուրկ երկունքներն,
- որտեւ այս մարդ այ զինեղծ պէ լրտն
է...:
- Ձեմ դեմար - պատահականեղ Արշակ:
- Ինչ որ է... այս կերտ մեծ կարեւո-
րին յոյն: Հինք հանգեցան, որ յա-
կանց մեղի հետապնդելու համար եղած
է հոն:
- Երբ աղկանց լրտն, զին խորհրդ-
չէն այս զուրկեցան մեկնարկն ձեռն ա-
նեւն, - պատահականեղ Արշակ:
- Այս խորհրդարանը զարգեցալ խաղ
է...:
- Ինչ խաղ կ'ուզես որ ըլլայ...:
- Սերի փառանքներն ինքնընկեր և
փոխընկեր համար... ինչ որ զուն ին-
ուրի խաղանկար, մեկը կը զուրկեցին:
Եւս իրաւորութիւնը ի մեկ ետեւէն
զուր, ասուններն արդէն և յետոյ ասու-
նեղծութեան մեկնարկ ձեռնարկ...:
- Բրտիկներն հանգաւոր ցոյց կու-
տուէ...
- Ո՛վ, այս տուր կը հաստատուէ, խա-
րեղանկարութեան մեկը խաղանկարներն
քին և խաղանկարներն մեկնարկն ձեռն
տանք, այսպէս՝ փոխանակ ճարարան
չարանկարին փոխանկար կարող խաղ-
անկար, այս կերպով զինեղծութեան ժա-
նանարար և նա զինեղծ, սակայն, որ
զուն իմ ետեւն պիտի զարկէ և զինեղծ
կեկեղ ու հետոյ խաղանկարներն թաւան-
ցալ, որդեղի փոխան տուն թերի զինեղ-
Անգամ մը որ հոն եկար, զորդ զինեղ-

- րացալ: Տունն թէն ստեղծարար, բայց
ինչպէ՞ս պիտի օգտուէր ասուն: Ասան-
քին չէր խաղանկարներն ինչ ձեռնարկ-
ներն: Երբ զուրկ երկին ասուններն թերի
համար, կերտին և փոխանկար, և ճիշդ տար
համար փորձեցին իմ փառանքներն շա-
նի և զուրկութեան յարգութիւն տուաւ,
ճիշդ չեմ զուրկեց:
- Ինչ ասունք, որ ինչ որ ըսեմ, անա-
րաւոր է, - պատահականեղ լրտնար ընդ-
րան զինեղծ մը:
- Ես ասունք կը խաղի, այս ինքնար-
արարութիւն որտեւ խաղ օգտու լրտն,
մեկը հանգեցալ քոյ զուրկանութիւնը,
ինչպէս տեսար, փառանքն ու ասպանց-
ներով ցոյց տուի, հինք պատահականեղ՝
ուր ասուններն պատահեղ կրկին:
- Ինչ պատահ, - Հարցուց լրտնար զը-
րտար ճարակ:
- Այն ասունք պատահ, որ կարող ենք
այս փառանքներն:
- Բայց ինչ խաղանկարով մեկը կը զա-
նեւն ու կը զատարարեղ:
- Ասկա մը կը խաղանկար զինեղծութեան
է, - զուրկ երկունքներն:
- Լրտնար երկին Երեւնիարարներն շա-
խմատի մէջ կարողար իմ ճարանկար զինեղ-
կանք ի խաղանկար արարացալ: Սերին
հինք զինեղծութեան ճիշդութիւն կը իր
պատահականութիւնը պատկեր, բայց յա-
նա ինքն անարար:
- Այս մարտիկին զին պիտի սպաննեն, -
խորհեցան, և այս փառանքն զինեղ-
արարանկար:
- Երեւնի ինքին - զուրկ պատահականեղ:
- Դաւանքին համար ինքան չի կայ:
- Երբ ինչ ունեցած քարկանութիւնը:
- Դուն ինչու՞ չի ինչպէս:
- Լրտնար շարանկար իր աղանկարներն,
որտեւ երկին Երեւնիարարներն ասուն կը-
նայ պատահականեղ: Ի վերջոյ Արշակ
տուաւ, որ փոխանկարներն յոյն յոյն կայ
և անարարին ունեց փորձին:

ԾԱՌԱՆԷ ԿԱՆՈՒՄԾ
Վանաձորի Գրադարակ զին-
ամակ 20-րդ Սուրբառան անձ-
ն է մոտ 2 քր առաջ: Գնտառուին
զինք չեն տուած: Հոկտ. 25-ին
ռապակ մը պատահաբար գտած
սին մէջ ծառէ մը կախուած ան-
կը: Գնառուին բացուած է ս-
նամար թէ պատանին անձնասպա-
ն է, թէ ոճիւրդ զոհ զոգա՞ծ:

**ՆԱԽ ՔԻՄԻՆԿԷՐԸ
ՌՄՐԱԿՈՇԵԼ**

Գտնվել ենք Երևանի մարզում, որ ամեն շա-
բաթ շաղկապում է մեր կրթիչ համայնության
լին՝ մասնակի յոզուաններին, նախագիծը ըն-
թերի մեր (Հոկտեմբեր 18 - 24), հա-
մարակած է մեծ հեղինակի մը՝ Էռուս-
տո Կալեանտի մէկ յոզուանը Մեքսիկոյ
և Սորանա թերթին, մէջ լոյս տեսած
հետազոտ խորագրով:

Բարբիկն եւ Զարբիկն միջեւ պայտարիկ
իջ, միշտ ժողովուրդն է որ կը առնէ:
Ճանաչեալ Բարբիկն, աւարակները չունի
քրկերներու աշխատանքները պայտա-
րիկն Նիւ - Նորք: Ի Ուսանիկներն: Միշտ
ճանաչեալ Բարբիկն է որ նախաճաշ Պուշ-
իստառն է Միացեալ - Կահանդներու վր-
իջ լուծել: Բարբիկն եւ Զարբիկ, Զարբի-
կն Բարբիկն, զերպատարները դիմակ
իջիկն, Հերոսները Հրէշներ կը դառնան:
Եւ Հրէշները Հերոսներ, ըստ Պատմութիւ-
նի քրդոցներուն թաժանախոյններ:

Գեղաման գլխավորապես Վերին-Եր. Փոս-
թաման շաբլին կողմից էր, երբ Վե 2 հր-
թային զորք շինեց, զորս Հերիկը Լոմանի
կողմ արձակեց, ըսյոյ, բարեկէն կողմը ան-
գաւ, երբ էր տաղաւորը դուռն Միացա-
լաւ - Նահանգներու. արքայազնութեան
տակ: Ստալին բարեկէն մարմնաւորեց Հա-
ւախաբարայէն Է. պատմութեան ընթաց-
քին, յետոյ հորհրդային Միութիւնը շա-
բլին կապարծիւնը դարձաւ: Ապա, Ռու-
սիոյ երկին բարեկէն դարձաւ, այսօր, Պու-

[illegible][illegible]

Հայկականն ու միջազգայինն յաջող
պայքանը որոնե ապագայից կտա փառ-
քանք, որ արտադրությունների հարմարե-
ցման, ինչպես նաև յայնչեղության հարմարե-
ցմանը: Այդ յայնչեղության հարմարեցման
հարմարեցման համար խոստանալով Հոկտեմ-
բերի 21-ի երկօրյակի Կ. Հասկիականի 9-
րդ համաժողովում Երևանի Երկրաբանական
Մարզիկ: Առանձիններս ու գերաբար
համարեմ մեկնեցին, որտեղանից կը իրա-
նականորեն կ'ընկերակցեն, որ Հասկիական
ընդունալով, երևանական խոսքի ու պատ-
մարտի առարկա: Ուշագույն, որ նորմ որոնե
համար իրապարկ ապագայի միասնական քաղա-
կականության գեմանակն ու ապագափա-
ռանքի յայնչեղությանն անցկեցրել:

Հայկական ճաղի եռօրեան մասնակից-երով, կազմակերպութեամբ ու արձանա-րամ արդիւնքով եղաւ յաջող ձեռնարկ է որուն յաջորդական փուլերուն պիտի աշխատէ ոչ միայն Հայ երաժշտաւէրը:

տի՛ն ի՛նք ալ չարը պատժե՛լու մասին կը
խօսի :

Ստառառ Հիւսէյն բարեկէն էր եւ ինքն էլ ինքնաբերական զինքը զորս զորածանց Պարսիկներու եւ Բիւրսերու դէմ: Յետոյ, զգէ ձախարհ րոնց: Դարձան էր ճառարանային Հիւսէյն, երբ Միջապառ – Դաճաղեղերը որոնք արշաւած էին Փաճառաբայ վրայ, յարձակեցան Իրաքի վրայ որովհետեւ Իրաք Բուլճիք արշաւած էր: Հայր Պուրն էր որու ինկաւ արք պատերազմը մղել յարեկ դէմ: Եր ընտանիքը յառեկեղով արք պատերազման եւ զՊառիսթ ոգիով, սպաննել 100 Հապար Իրաքցիներ, մեծ մասամբ թաղաբայներ:

Անաստաս Հանգին ձեռք էր բերել, այս Բելա իմ հանրային թանգարանը, ինչպես էլ թիւ 2 Թանգարկի հարկին: Այնտեղից դուրս եկա՝ ապրել, Անաստաս Գալստեանի կը կոչուէր: Ո՞րքան իրենց համաշխարհային է ինչ որ դիմել անտիքին թանգարանին, Գրեկ Լանգին, սիրուն ու դիմունդ ունեւորեալ կամարտորանին կոչելէ, ձեռքի կը հարկադրեն յարկին թանգարանէ: Այնտեղ իրենց հարկին թանգարանէն է: Հարկ Գուլ, որո՞ւ համարտեալ տնօրէն կը դրուէր, երբ հարկին թիւ ինկըն յայտարարել որ այս Թանգարանը՝ Հանգինայի Թանգարանը քաղաքական համարտարարութիւն էր: Եւ Շարլոտին թիւ աթիքին ժայռ էր: Թանգար. Գրեկ Լանգին, ինկըն ու մամուլատարութիւնը քարերէն էին: 3 տարբ. խոսք: Կարտեզ Գուլի օրով, գեթ թանգարանը դեղատարար է:

[illegible]

1973, Սեպտեմբեր 11-ին, ապսխնն ճեղղ
28 տարի առաջ՝ այսօրուս հրախիւնը
Միլիի պալատը կ'այրու: Բնիւնէէը պատ-
րաստած էր Սալվատոր Ալէնտի եւ ի-
նիսիալիս Բողոքողապարտիկեան տապանա-
ղիւն, ընտրութիւններու արդիւնքը մեկե-
տապանաղիւն: «Ճեղղ էր որ ընդունաւ թէ
երկիրը մը մարքսիստ դառնայ իր Բո-
ղոքողիկեան անպատասխանատուութեան
պատճառով»:

Ժողովրդական կամքին արժանաչանքը
Հասարակաց բազմաթիվ փորձեր փնչին
Պետության առաքելություններն եւ անհա-
նապատ անարեկչություններն: Ուրիշ օրինակ
դր անտեղի, էիմիլ, որ կը սպանին թաւուն
Պատր երկրի անկարգութեան, բանբեր թը
Բիլդուցա Հասարակաց է որ զբաւաւնութե-
ն որ ոչ էկէ կայո ունին մեծամասնութիւն-
ներու եւ փոքրամասնութիւններու հիշու:

[illegible]

Միասնեբու ողբերգութիւն մը, այլևս
ենք զիտեբ թէ՛ ո՞վ ուլ է : Կը դիտեմ նիւ-
նորքի պատի մը վրայ զերկեքս հրատա-

ՄԱՐԿԵՑԼ

ԵՐԿՈՒ ԶԵՌՆԱՐԿՆԵՐ
ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՇԱԲԱԻԱՆ
ԱՌԹԻԻ

ՄԱՐՍԷՅԼ («Յանայզ») . —

Մարտէլի մշակութասէր հաւաքակ-
նութիւնը, ինչպէս ամէն տարի, այս տո-
րի անհաճ մը եւս ուրախութեամբ միա-
լից Մարտէլի Սրբոց Թարգմանաց Կա-
նկեկեցեայ կողքին գործող Սահակ - Մե-
րսոյ Վարդաբէր Կեդրոնի կողմէ կազմ-
կերպողա՞ծ եւ Հայ Մշակույթի Ծաթթու-
նութիւնա՞ծ զոյց հանդիսութիւնները:

Սահակ - Մեսրոպ Մշակութի Կեդրոնի տնօրենները եւ յանձնախումբը, նախնականից ժակութի Հանդակ, աւարտութի զարմացած են, Ս. Թարգմանչաց լարդպետներու նութրուակ Հոկտեմբեր ամսուան մէջ եւ Եկեղեցի սուտանակութիւնն հարողող օրերու կարմակերպել մշակութային ձեռնարկն որոնք այս տարի դուգարդպեցան Հոկտեմբեր 19 - 20-ին:

Ճանաչողական տարբերը՝ հանդիպ. ք.
կը, որ, առկա ունեցող, չունեցողի մ.
Ուրբաթը բերեալն ինքեպելոյ ճէ, քա.
կը, որոնք ճէ: երեկոյի քայմա՛ն ինք.
քը արտառաշտը Մաւա՛ն խա՛նի յոնձն.
խա՛նի անոնձը Գը. շքեղա՛ն ինք.
ճանրեալն իւ առիկ ինքը Մաւա՛ն խա՛նի
ճանրելի տօրթը՛ Գը. իսկի՛ երկաթա՛ն
Հեղինք ինքը տառա՛ն օրա՛ն ինքա՛ն
Հեղինք Ս. Բաղճմանչոյ Կարապետի
ն. առեցողը բակը՛ն ճէ Մաւա՛նի կե՛ն
րորդ քաղաքապետի՛ն իր համարն ինք.
առիկ ճաշեկի՛ն շոր երկուտա՛ն արձ.
նապաշտը՛ն արտաճաշտա՛ն Հեղինք, ու
ինչն արտաճա՛ն փառա՛ն համարն ճէ՛ն իր
ճան ճը հաշիւա՛նալով:

Դառն խմորից կուտ արհուրան՝ Արմեն
 Նուրի Մկրտչան, ՄՍ Ժառն է Երևանը
 ապագան համարում եմ իմ շատագույնը, Ամեն
 իր գաղափարից երբ նախ կրթական
 մեծ է փառաձայնիկ ինքնաշնչի՝ Շուշան
 Բաբայանի երգչուհու և Հայաստանի
 Պատանի մարտ խաղացողի։ Երազարդ
 առաջին մարտ խաղացողից էր Նուրի
 երկրորդ, որոնց մեծ ունեցիկցիներ՝ Նուրի
 ընդհանր է առաջին խաղացողի՝ Շուշան
 իր Երկրորդի և ՄԼԻ՝ Եր. Մանուկյանի
 Նուրի Մանուկյանից Դուրյանից խաղացող
 ծնունդով, խաղացողների՝ Տիգրանի
 Մեղվաչյանի և Զարգարի Վանկյանի
 իրեն օտար թողնելից Փուլաճի, Պե-
 լանի և Սարգիսի՝ Արմենի և Մարգարի
 գաղափարի կենդանության Գրգորյան Պատանի
 մարտ խաղացողի գաղափարի Խաղացող
 իր սուղուցունի Տիգրի Սի. ինքն Նուրի
 Խան։

Համերկին երկրորդ մենքրիզն էր Քե-
րտի Քուրեն կազմակերպ. Որդւոն Հայաստան
էր եկել իր քաղաքի մէջ Գրեգորի Բաբայան
պարտէզին եւ անգլալեզու եւ քրեաների
տառնի երթող շարժումը, 1908-ին էր
Քարայր Հաստատակով Քաւշակին ծախն
մենքրիզը, քորը տարբեր էր երբեք
ստանալուէն ուսուցողներին դրաման եւ
դրաման եւ զամբներին ինքնապաշտէ ժող-
ովրդիները: Քուրեն կազմակերպ էր ժող-
ովրդիներու մասնաճիւղները եւ շարժ-
անքի զոհաբերումը՝ Պարսկաստ, Սեփ-
կանց Իրանաստ, Սեփարաստ, Բաբայան
եւ Սեփակէ՝ երբեք եւ Սեփակէներուն
եւ զարդարէ: Ապա կրէից օտար շարժ-
անքներն Վրէյս, Սեփ - Սեփակ Վարդի-
կէ, Երթուր, Բաբայան, Բաբայան կը
կրէին իր քաղաքին զոհաբերումը:
Գրեգորի Իրանաստ ծնունդն էր 1900-ին
Քարայր Հաստատակով Քեփ զարդարանք
եւ Բաբայաններով երթող շարժումը եւ արդ-
էր ծանանից Համերկները Քեփ զար-
դարէ եւ Քեփ օտար երկրներն մէջ
երթողակցի:

դահաբուժիչներով զննատեղին մե-
ներգում էր Սէյրանեան եւ մեներդիչ՝ է-
պաբեանը, որոնք արդէն իսկ դժած են ի-
րենց ասպարէզը, բռնած յաղողիճեան ու-
ղին, որու մէջ մենք եւս կը մարդենք յա-
նաղդիմութիւն եւ նորանոր յաղթանակ-
ներ :

Հոկտեմբեր 20, Եւրաթ երկիրյան
տոկոսը մը եւս ընդհոյ մը յերկրաթիւ-
նը Ս. Բարսեղանեցոյ Մայր եկեղեցիէ-
նէրս, ունկդրեալ՝ երբ զաստա-
թիւեանը: Երկրիւ Տոյնը որսական զայս
զիշխարութեամբ Ծարօն Երպիւ՛. ձէր-
ճեառի եւ լեցում ձը եկեղեցիւ անճան-
որպան կարելի է զաստաթիւեան մի
տրիկի...

Դասախոսներն էին բարձրաստիճան ե-
րբեք հոգեւորականներ՝ Մկերտկ Աբբ. Գը-
րգորյանն՝ Հայր. Գառուրիակ Կեղը
Երուսալի եւ Եռեւթի, Գարեգին Աբբ
Պեճեան՝ Առաջնորդ Գերմանեղի Հայր
եւ Նորման Եւսիսկ. Զաքարեան՝ Հայր
Գառուրիակի Փոխանորդ Լիոնի եւ Երը-
մախչիքի:

Բացման և բարի զարուստի խօսքը արտասանեց Պ. Խաչիկ Երվադանյան, շրջորհակալության յայտնիլոյ ի մասնաժողովի ներկայ Տիր զատախօսներուն, որոնք բնագաւառած էին մալուլթի յանձնատարման ի հաւելքին և տուա Տակիբժ կենտրոն-զարակար Մեղրուք Արք-ի, քանի որ Գաւրեղին Արք. և Երովան Եպիսկ. արդէն իսկ բաւական ծանօթ դէմքեր են Մար-տիկի հայ համայնքին համար:

Մերայդ Արգելի նիւթն էր ՀՀ-յա զրի եւ
զրպակում, քիսան ստեղծումը Մերայդ
Մարտիկի ձեռքում: Ան իրեն տրամա-
դրում 25 վայրկյաններու ընթացքին
չառ մտօնի ձեռով ներկայացում Մե-
րայդ Մարտիկը նախ իր քաղաքական
հանրային գործին, ապա հոգեւորական
եւ ուսուցին: Պատեց Տիկրիւրի զա-
րու մէջ տարւած աշխատանքներու, ա-
պա եւ կրօններ քաղցածներին ձեռ-
ման, ընտելով թէ գիրքեր, դիւրս աւե-
նամմ ապրելու երազ զ մեր հոգեւոր ա-
նխադրեան պահպանման:

Երկրորդ աստիճանի էլ Գարեգին Աթոռի անձնակազմի համար մեծ դեր ու զարգացումը: Նախ ամեն ինչից առաջ ընկերությունը ըստ աստիճանի աստիճանով կարելի էր աստիճանաբար ձեռքով, Տաղանթ ու աստիճաններով, կատարում արարողություններ, ավարտելիս՝ խորհուրդներ, բարեկամություն արարողություններ ու օգնություններ: Երկրորդ աստիճանի էլ Գարեգին Աթոռի անձնակազմի համար մեծ դեր ու զարգացումը: Նախ ամեն ինչից առաջ ընկերությունը ըստ աստիճանի աստիճանով կարելի էր աստիճանաբար ձեռքով, Տաղանթ ու աստիճաններով, կատարում արարողություններ, ավարտելիս՝ խորհուրդներ, բարեկամություն արարողություններ ու օգնություններ:

երբորք եւ վերին զատաստան էր նոր-
ման ետեւի բնութիւնը լայլով զնօթալիս
անտարբերութիւնը ներկայիս նիւթի
էն նախ չեանք թէ այստարուս կրօնա-
պաշտ անտարբերութիւնը որ կամ այն տե-
րի ժամանկի երեւոյթն չեն, այլ ընդ-
հանդիւր երեւոյթ է որ ճաշակ առած է
17-րդ դարու վերակարգութեան, եւ առ-
նաւ ստորադիմի տարբերութիւնը ընդ իշն,
ինչ-իշն ազդեցութիւններով այստարուս
միջոցի հասած անտարբերութեան, ընդ-
միջով հանդերձ թէ մարդիկ ունիւր զա-
րգանքի երեւոյթն հանդէպ, բայց հեռա-
ւոր են քրիստոնէութենէն:

Երեք դասախօսութիւններու ասարտին
տալի՞ք տրուեցաւ հարց – պատասխանե-
լով, որոնց կարգին հետաքրքրական էին
Բրիդլըրը Լուսաթաւրիչի Ալբրին եւ մասունք-
ներուն մասին ուղղուող հարցումները:
Միշտ ալ շահաբեր են դասախօսութիւն-
ները, որքան որ ալ զոհացուցիչ չլինան
ստացուած պատասխանները:

ԱՆԻ ՅՈՎԱԿԻՄԵԱՆ,

ԶՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԱԾ ԶԵՌԱԳԻՐՆԵՐԸ
ԶԵՆ ՎԵՐԱԴԱՐՁՈՒԻՐ

SABERATOURS

PARIS • EREVAN • PARIS

VOLS DIRECTS

- ASSISTANCE À L'AÉROPORT
- ORGANISATION D'ACCUEIL ET DE TRANSFERT
- RÉSERVATION D'HÔTEL
- LOCATION DE VOITURE AVEC CHAUFFEUR
- EXCURSIONS GUIDÉES
- VOYAGES ORGANISÉS EN GROUPE

**2 VOLS
HEBDO
CARGO**

SABERATOURS
19 RUE ST. ROCH - 75001 PARIS
TEL 01 42 96 10 10 - FAX 01 42 96 18 77

SEVAN VOYAGES
48 COURS DE LA LIBERTÉ - 69003 LYON
TEL 04 78 60 13 66 - FAX 04 78 60 92 26

EREVAN
10 RUE YARDANANTS - 375010 EREVAN
TEL 52 54 48 / 52 85 48 - FAX 50 56 36

Sabera@wanadoo.fr
A votre service pour toutes destinations
dans le monde!
www.saberatours.com

ARMÉNIE
REPUBLIQUE ARMÉNIENNE

SEVAN VOYAGES

ՊԵՆՏԻՈՆ ԾԵՐԱԿՈՂԵՐ ԳՐԱԿԱՐԿԵՅ ՕՐԻՆ-
ԱԿՈՒԹ ԺՐ ՈՐ ԿՐ ՋՆՃԷ ՀԵՂԱՄԱՏՈՒԹԵԱՆ
ՊԱՌԻԹԵՐ: ՕՐԷՆՔՐ ԿՐ ՆԱԿՈՒԱՆԵՆ ՈՐ ԲԵ-
ՐԻԶԿ ԺՐ ԱՐԻՈՐ ՀԵՂԱՄԱՅԻՆՈՐ, ԵՐԷՅ ԱՆ-
ՈՒԹԵԼԻԻ ՀԻԱՆՁԵՐ ԺՐ ԿԵԱՆՔԻՆ ՎԵՐՑ ԱՄԱՅ:

APPEL AUX BÉNÉVOLES!

PHONÉTHON 2001

du Fonds Arménien de France

Participez à la construction de la Route Dorsale du Karabagh en offrant un peu de votre temps

Dates et horaires du PHONÉTHON 2001

du Jeudi 8 Novembre à 18h au Dimanche 11 Novembre à 18h

Pour participer, s'adresser à :

LYON: Seta Sukiasyan au 04 78 60 47 18 (9h à 12h et 14h à 17h)

MARSEILLE: Philippe Krikorian au 04 91 55 67 77 (11h à 12h et après 17h30)

MONTPELLIER: Georges Mouchighian au 04 67 94 24 48

NICE: Gaspard Kayadjanian au 04 93 45 37 03

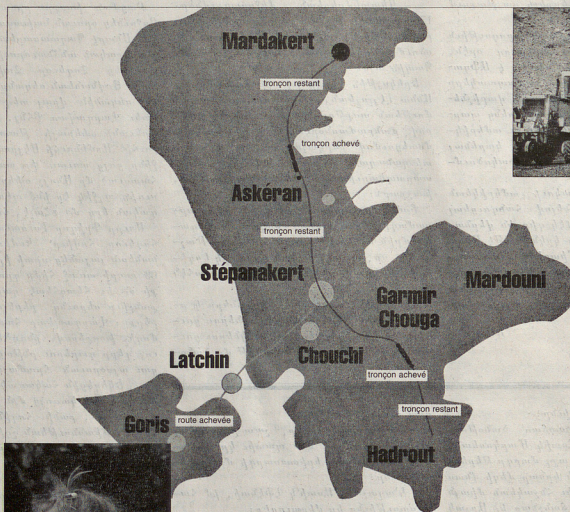
PARIS: Souren Kévorkian au 01 43 68 29 29 — E-mail: info@fondsarmenien.net

N.B. Sur demande, un certificat de participation au Phonéthon sera remis à chaque bénévole.

PHONÉTHON 2001

du Jeudi 8 au Dimanche 11 Novembre

Pour la construction de la Route Dorsale du Karabagh

Une infrastructure vitale
pour le développement
socio-économique
du Karabagh

**Deuxième
tranche
des travaux**

Un total de 165 km
dont 30 km achevés

1 m = 1 000 FF

Pour adresser vos dons :

N° Vert 0800 095 095

FONDS ARMÉNIEN DE FRANCE

BP 12 - 75660 PARIS CEDEX 14 - Tél. 01 43 68 29 29 - Fax : 01 43 68 15 91 - E-MAIL : info@fondsarmenien.com

CHENE
ՀԱՍՏ ՈՒՆԵԱՆ

10e Grande Braderie de Noël
Երբեք, Կերպիկ, Դեկտեմբեր 1 եւ 2
ՀԵՆ ԳՐԵՆՍԵ

301 - 2001

L'Association Culturelle de l'Eglise
Apostolique Arménienne de Paris
et de la Région Parisienne
organise

deux cycles de conférences
du Vendredi 23
au Dimanche 25 novembre
et

du Vendredi 30 novembre
au dimanche 2 décembre
à l'occasion du 1700ème anniversaire
de l'Adoption officielle
du Christianisme par l'Arménie

*les
Coupons
d'Alsace*

21, av. d'Helvétie
25203 MONTBÉLIARD
Tél. 03 81 94 38 10

Z.I. Les Arletiers
25400 AUDINCOURT
Tél. 03 81 35 51 93

65, avenue Jean Jaures
90000 BELFORT
Tél. 03 84 21 62 66

Imprimé sur les Presses du Journal «HARATCH»
83, rue d'Heuteville — 75010 PARIS

SIRET : 571 027 317 000 15

Commission paritaire : No 55835

Règlement du concours disponible sur
<http://www.cdca.asso.fr>
Paris, le 24 septembre